

ماچمتران (بشریت) به معلم
محمد صلی اللہ علیہ وسلم به
سیرت

(کلبنه الا که نبی کریم (ص) به سیرت)

چتیروله : دوکتور حافظ محمد ایوب عزام ارنسی

کلبنه الا که ارؤرؤله : سمیع اللہ تازه

د میرزا تازہ گل خان فرهنگي ټولنه/۱۴۸۷

بوي اش:

الله پاک ایمه جو زگان ؛ عمر سمیع تازه، سنجر سمیع تازه،
سمیر سمیع تازه، منیر سمیع نورستاني، نوران سمیع صالحی،
به دوشته پا بنچا بو؛ تېنسه مچیوار-ی ارووار پرېبو، اي
کتاب به چاپ بڼه بېر آله، تېنسه پرتو.

سمیع الله تازه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

<http://>

ميرزا تازه گل خان فرهنگي ټولنه/۱۳۸۷

کتاب به نام : ماچمتران (بشریت) به معلم

محمد صلی الله علیه وسلم به سیرت

چیتروله : دوکتور حافظ محمد ایوب عزام ارنسی

کلنبه الا که ارژوړله : سمیع الله تازه

چاپ که ویرنله : میرزا تازه گل خان به، چاک پک مېله اما

کمپیوتر میلی چیتروله : میرزا تازه گل خان به، چاک پک مېله اما

چاپ به وېل : ۱۴۰۲ وېل به یانگر ماس (جوزا)

<https://nuristani.info>

دؤ بابن : ۱- اي کتاب که چته یومه الا به بابن چیتري ټاو ، ویمه اکی نشون
(تفهیم) کتي ارږه لږن(قوس) که اترتیاڼ، سی بابن به فارسي کی پښتو الا که،
ترجمه دي چیتربشته اوت. تنسه نه پېلسېښ.

۲-کتي بابن امي [یوډي- یووي، یوډ- یوو، مېوډ- مېو] اپک اوت، نه پیکېښ.

تقريب:

الحمد لله رب العلمين والصلاة والسلام على سيد المرسلين. وعلى
اله واصحابه اجمعين. اما بعد.

يې، قاري دوكتور محمد ايوب عزام صاحب به، ماچمتران (بشريت)
به معلم محمد (ص) به سيرت، نامی چيتريشته رسالو نؤشت پربن
پېن به أنشت اپشت، بابن بابنه مترئم؛ ماشا الله، قاري صاحب
اي وشتوك رسالو كه، اوچؤ بيتات كنبى، بوسته مېله اپنبې
كوژنسته اوت. يوؤي رسالو كه چيتريشته ايداسته بوسته مېلو
اوت ته، سپروك ابتدائي مدرسو به نصاب كه، چيتران ايت بو.
كبن ته كوؤدون (سوال) دي - ي تچن (جواب) دي، او چيتري شته
اوت.

الله تعالى قاري صاحبه دين به كويدؤم بنه، اؤرنكه دي كتمېچ
پرببو. آمين

ابو عمر عبدالعزيز النورستاني

الجامعه الاثريه چمكني پشاور

۲۰۱۹ / ۵ / ۴ - ۱۴۴۰ / ۸ / ۲۸

چیترو لوک به نؤشت بابش

الحمد لله الذى ارسل رسولا كريما وشرع لنا ديننا بينا و اشهد ان
لا اله الا الله وحده لا شريك له و اشهد ان محمدا عبده و رسوله
وصلواة و سلامه عليه كثيراً كثيراً.

الله پاک به ارشاد او: لقد كان لكم فى رسول الله اسوة حسنة
لمن كان يرجوا الله واليوم الآخر.

ترجمه: مسلمانان! ايداسته ابره گېري كه، ويمه بنه رسول الله
(ص) به شخصيت، بوسته مثال او. تى ماچمتران (انسانان) بنه ته،
تى الله بنه، آخرت بنه، ويدياست؛ الله گي وشمه انا ربناست.

بي بي عايشه (رض) نبي كريم (ص) به بن (اخلاق، تربيه) كس اوږي كه
كوډې بنه، تچې شتي او. كان خلقه القرآن. يعني، نبي كريم (ص)
به قرآن به بن اوږي. (صحيح مسلم، صلاة المسافرين، رقم حديث ۱۷۳۹)

كناسته جن ته، سى دنيا به - ى قيامت به مېلو كه، الله به پوټت
دمياس، تشو بنه رسول الله به پوټت كني اوړنگه بوسته پوټت، نه
وژ. يوډي الهي به تيرى پوټت وژ. يو ډي كه، كات اودوان بنه-

ی اکتیون بنه، رهبران بنه - ی مرشدان بنه، سپروک بنه، هدایت وژ. سپداسته که، ای پوئت که حکومت به سیاست (الاک پلاک) بنه، دولت به ارووار (اقتصاد) بنه، ماچمتران به مچیوار (عمر، اجتماعی موضوعات) بنه، مجیین به اپک اخٹک (اجتماعی اپیک) بنه، بوسته ږن (اخلاق) بنه، بین المللی اودم-ی وېچ پېچ (تجارت) بنه، بوسته بوسته مثال اوت.

الله سبحانه متعال، تشو به رسول (ص) شفاعت به اوله مقام پرته سته او. یمه مسلمانان بنه گي نبي کریم ميلي پرک ایچېن که، هدایت کوژسته او. سی گي تشو به ذات ميلي محبت به، نشانه کرکې شته او.

الله تچی شته او: قل ان کنتم تحبون الله فاتبعونی یحببکم الله و یغفرلکم ذنوبکم واللہ غفور رحیم. (ال عمران: ۳۱)

ترجمه: توچ ! الله ميلي ویمه پرک وژ ته، این ميلي محبت ایچېن ته، الله (ج) ویمه به گناه ویمه بنه بخشش ایچژ. الله بخشش ایچله - ی شوکته (دلسوز)، شاپ زژنله (رحیم) ذات وژ.

اسلام به نؤشتېرېن بېچو به، نبی کریم (ص) به بوی مېله اېښېي
ايچوڼ بڼه، پتم گي تشو به سيرت وېرئوڼ (نشر، پخش) بڼه،
مسلمانان تنؤ تنؤ بڼه اوډېوډ (تلاش، کوشش) کوژن سته او.

ماچمتران به معلم محمد (ص) به يوځي سيرت، ايڼ بېتات کښي
چيترېشته او. الله يوځي چيترېشتو مسلمانان بڼه، پته اوچېن (معنوی)
بوستېن کرکاو بو.

سال پتارېښ گي، الله يوځي ايمه وشتوک کويه، چيترولوک بڼه-ی
، يومه الا که ارؤړولوک بڼه، اوړنگه دوش وانشلان بڼه دي،
ثواب به وسيله کرکاو بو. آمين يا رب العلمين

دوکتور حافظ محمد ايوب عزام ارنسي

۲۰۲۰/ ۵/ ۲

ارڙوڙله جن به اي دؤ بابن مېله

اي کيتي وېل نؤشت بويڻ تيله (محترم، جناب) دوکتور محمد ايوب عزام، اينڻ بنه اوگان الا (پښتو) به (د معلم بشریت محمد) (ص) سيرت) نام اوده رساله، سکو فارسی الا که ارڙاو که بناچي. سی رساله اين فارسی الا که ارڙاو تشو بنه بناچي. تشو گي سی چاپ که، اي کيتي پول اين بنه بناچيت. تی اين کلبنؤم که مهيت. تی يومان اکی تبت.

نؤشتم پار، رساله فارسی الا که ارڙاو، پتم کلبنه الا که دي ارڙاو، شيخ صاحب بنه بناچيري. يومه کلبنه الا به اي کيتي بابن، کمپيوتر به کيپورد به بابن ميلي نه چيتران گېاست، سيات که شيخ صاحب بنه، سی چاپ ايچؤن، نه باله سته اوړي.

دؤؤم مېله گي اي وژ ته، کلبنه الا که، واس پېگو لېک، اؤرنکه الا به بابن اتری، کلبنه الا به ټاو دمياست. کلبنه تته برا- ابي سوس گي، نه بينيکې تی بابنه بېر نشاست.

يووي سيرت به کتاب، اېک ته سکو به چاپ به ثواب کتي، سېک گي، کلبنه تنؤ تته اېلتان به الا نه پېلسرت که، کلبنه الا

ميلي اي سيرت به كتاب چاپ ايچون بنه، ايمه نار گو. سي بينن
ميلي، سي نوشت كلبنه الا كه چيتريشته، گيري اېچه كوژئت.

كلبنان كه تنؤ الا دمؤن به بينن نه وژ. الا ميلي گولي زژان
گباست. اېرم كلبنان بنه اي پول الا اوس دريسته وژ. الا دي
لاسي ته، اوگان الا يومه الا به تاو دمياس؛ تشو ميلي كلبنان به
اخله لو(نسل) اوگان بياست. تشو ميلي كلبنه تته ابلتان به نام
دي-ي تاريخ دي پؤس بياست. سي گي يمه بنه ادؤسه بار، اسه
أنبهي، وژ.

كلبنه الا نوشت جيب به الا(شفاي) اوړي. اين بېتات كانبئي، الله به
بوسته بار ميلي، اېرم چيتران گباس، ككؤچو(قلم) به الا بو.
شفاي الا چيتروله بوميش ته، كيتي تغيير نه چئتي (مجبوراً، جبراً) اتر
ايچون بياست. تشو كه نام، مصادر، افعال، بانب به گرامري
مېله، گېري(زمان)، بانب به كؤؤ، اؤرنكه مېله، سپروك بيني،
چيترون تياس. يي، كلبنه الا چيتروله بوم ته، اكه تكورؤن مېلان
مؤشتو كه دمي، پام كه چيتربام.

كيتي كلبنه برا، چيتري مېله الا(ادبيات تحيري) به قانون نه زژنېكي،
ايدت كه سېدت كه چيترون سته اوړي تچرتت. اين، اكه مېله اچؤ
ور بېر ناشي شته، اوت. يي تي بران بنه تچام، اين كه پته كژن،

وي سال بهن، وي اين ڪنى بوسته ڪه چيتروپن. ويهه بوسته ڪه چيتري ته، سى يومه سجه جوڳه وڙ. اين ويهه بنه پد تپي، اهرم وي گي درڙن پول تپي، اهنڪ بينڪ ڪه، اما اوي نشپن.

اين ايتي بهتات، ڪلبنه تته ايلتان به الا - ي، يومه قوم به نام، نه پؤس بالو بنه، ڪانبئ. اين ڪلبنه الا ڪه دؤ اولهه بابن (لغت) به ڪتاب، پرنجڪ، اهرم گي يوڙي ڪتاب؛ امي سپروڪ، ڪلبنه الا پؤس نه با ڪه چيتري. اين چيتري ڪتاب، سپروڪ ايمه اوڙبي ميلي چاپ ڪه، بننگاري (مفت، راڳان) ڪلبنان بنه ميتيت. ڪيتي ڪلبنه برا ڪي (يا) نه زڙنپڪي ڪي گي انڪي (انڪ-حسادت) تچاست ته، سميع تازه ڪلبنه الا ڪه ڪتاب چيتراو، خارجين ڪه وڙنچاس. تي ايدت بتياست ته، تي دي چيتراو، خارجين ڪه وڙنچات بو. سبتوپن تپنس بنه، تپنس به ميلو به لاد-ي ادار، به نينبت با.

ڪلبنه بران بنه ايمه پتاري بابن اي وڙ ته، اوڙنگان به الا، تنؤ الا ميلي نه لؤڙيؤسوپن. اوڙنگه الا (پشتو، فارسي، اردو) به بابن اتر ايچون (منل)، يومه الا بنه، ميڪروب به مثال وڙ. سى جيجليڪي يومه الا به بابن به ٿاو دمي، يومه الا پؤسباس. يومه الا، يومه تاريخ - ي چاڪ پڪ (فرهنگ) وڙ. سڪه الا ميلي ڪلبنه زڙان گياميش. الا پيلاسئ ته يومه تاريخ دي- ي چاڪ پڪ (فرهنگ) دي

پؤس بياست. سې واس اؤرنگا به الا وى كه، اؤرنگا به لوژن
 بيايميش. سى واس بنه يې، كلبنان به اؤژوؤن واس - ى، اسانبېي)
 اسه اُنْبِي (واس، تچام.

ايمه سوس برابن ! اي كتاب متروؤن ميلي اؤامي مېلان نه
 پرمېنېن:

يومه الا كه كيتي بابن (حرف) اوت ته، تې عربي - ى پىنتو الا به
 بابن كنى، اى پىشتوك اؤرنگه داسته كه متران گپاست. تېنس
 كنى دؤ پول (چ، ژ) اؤرنگه داسته كه چيتران گپاست؛ دؤ پول (ر
 ، بن) گي اؤرنگه داسته كه متران گپاست. يوؤ، ويمه بنه تې بابنه
 چيتربام. اي سيرت - ى اؤرنگه كلبنه الا ميلي چيتربشته كتاب-
 ى مضمون متروؤن ميلي، اؤامي مېله ويمه گېر تيت بو.

۱- چ : يوؤي بابن چته (صاف، خالص) يومه الا به بابن وژ. سكه
 بابن، امي اوله بابن (كلمه) كه وژ. چا (غې)، اچمه (كنگل)، اېچه
 (پيره، انتظار)، چوئچېن (راسا، سيده)؛ اؤرنگه (نور) اوله بابن كه دي
 وژ.

۲- ژ : یوځي دي يومه الا به بابن او. انگلیسی آر (r) پرؤسته
تچان گباس. امي اوله بابن که گي اوړه. زړن (ژمی)، برمژن
(غومبسه)، اژن (اور)، دؤمژ (لکی)، برژ (زیات، ډېر).

۳- ږ : یوځي بابنه، کونړ (کؤنژ)، ننگرهار، لغمان به پښتو که
(گ) تچاست. کندهار به پښتو الا که گي يومه الا به پرؤسته
که (ږې) تچاست. يومه الا که دي (ږې) تچان گباس. مثلاً: ږاو
(هگی)، ږمه (آموخته، اشنا، بلد)، اږمو (نا اشنا)، ږوچ (سپیده داغ)، ږو
(خېته)، ږن (اخلاق، ادب، تربیه) اوړنگه اوله بابن که دي اوړه.

۴- بن : یوځي بابنه، ننگرهار، کونړ، لغمان به پښتو الا که،
(خ) تلفظ ایچاست. کندهار به پښتو الا که گي يومه الا به
پرؤسته که تچاست. اي بابن يومه الا که (بنین) تلفظ بیاس.
مثلاً امي اوله بابن که ایچه ایچېن. بنام (باج، جزیه، مالیه)، بنو
(شپړ)، بنمبن (شاباس)، بنابن (قایل، اعتراف)، اوښت (اته)، بابن
(حرف)، اوښت (شونډی) اوړنگه اوله بابن که دي اوړه.

۵- ن : یوځي بابن بنه نون غنه تچاست، نسوېن تچان گباس. اردو
الا که دي اوړه. مثلاً: پونت (لار)، کنټه (وباله)، سان (داوړی)
خرځایونه، پرن (زگ)، ورن جله (دچار ونه)، اوړن (ژرنده) اوړنگه اوله
بابن که دي وژ.

۶- **نگ** : اي بابن (ن) - ي (گ) نه او، اپک پگلبن (مستقل) چا
 او. امي بابن که اېچه ايچېن: **شنگ** (دېدبه، شان او شوکت)، **بننگ**
 (بنکر)، **مرانگ** (غرڅه) **ترينگ** (تال)، **وتونگ** (ماتور)، **اؤرننگه** (نور)،
 اؤرننگه اؤله بابن که دي اوړه.

نه پېلسېن: دؤ امي بابن [يوؤي = يووي] اي پرؤسته وژت. کناسته دي ويمه
 چېتروي ته، تيرې وژ.

۷- **ئ** : يوؤي بابن بنه عربي الا که همزه تچاست. يومه الا که
 اپک وشتوک چا، تشو بنه زېرک تچاست، سکو ميلي چېترېميش
 . کناسته افعال که (ي) وشمه چېچليکې مترائله بق ته، سکو
 ميلي چېتران گېاس. مثلاً: **ادسک** (اسان، سپک)، **تچاست** (هغو
 ويل)، **اېاسمت** (هغوي راتلل)، **اېاسي** (هغه راته) **سي** (بېر)،
چک (پېجاره)، اؤرننگه اؤله بابن که دي سکه وشتوک چا اوړه.

۸- کلنبه الا که بنو (۶) پېر (قسم، ډول، نوع) واو (و) وژت:

۱- **و - ۵** : اي واو انگليسی الا که (۵) به پرؤسته که تچان
 گېاس، بابن به نوشتاری پتارې اېاس. امي اؤله بابن که اوړه:
گول (وطن)، **سوی** (لمر)، **سوت** (اوه)، **شو** (شگه)، **پوت** (پانه) اؤرننگه
 اؤله بابن که دي اوړه.

۲- ۆ - ö : اي بابى الماني الا به (ö) بابى به پرؤسته كه، دؤ
 اؤنبىت اېنبىي كه تچان گېاس. اي چا، بابى به مېوى پتارى
 اېاس، امي اۆله بابى كه گي اوړه: اۆؤ (وچه دودى)، پىقؤ (تبر كال)،
 سقؤ (پل)، گۆنه (حشره)، مۆشى (بىخه)، دۆنبىق (مشر، سپين زيرى)،
 اۆله بابى (كلمه).

۳- u - û : اي واو دؤ اؤنبىت ميلي، او ارؤراو متران گېاس. سى
 گي انگليسي الا به (u) به پرؤسته چا بياس. اۆله بابى به مېوؤ-
 ي پتاريېن گي اېاس. امي اۆله بابى كه اېچه چېن : گؤم (گندم)،
 اؤم (شانه)، دؤم (ران)، دؤرؤ (توطيه)، اؤرنكه بابى كه دي وژ.

۴- ü - ü : اي واو دؤ اؤنبىت ميلي او ارؤراو جرمني الا به (ü)
 بابى به چا به پرؤسته كه تچان گېاس. سكه بابى اۆله بابى به
 مېوؤ-ي پتارى اېاس. امي اۆله بابى كه وژ، اېچه چېن :
 دؤم (لوگى، دود)، بؤم (زمكه)، خؤشمه (سمساره)، انكؤ (حسود، كينه
 ناك)، تؤ (ته)، درؤ (دوا)، اؤرنكه اۆله بابى كه دي وژ.

۵- w - w : اي واو دؤنت - ي اؤنبىت ميلي تچان گېاس. وشمه
 سم گي مصدر كه - ي كيتي اۆله بابى به مېوؤ اوړه، او ارؤراو بېر
 نشان گېاس. [بېرنشؤن - ويل، تلفظ كول، دكلمې ادا كول]: سئكؤن (سينگارول)،
 كؤدؤن (پوينتنه كول)، مؤكلؤن (اړول)، پرتؤن (په بل مخ اړول)، چمؤن

(روبنسون، اور ورتھ كول)، اؤرننگه اۆله بابن (كلمه) كه دي اوڤه. اي واو، وشمه سم مصدر كه، اپيلوك گي بابن كه اباس.

۶- ۷ - ۷ : اي واو اؤنپت ى دؤنٹ ميلي تچان گباس. انگليسي
الا به (۷) بابن پړؤسته كه بېر نشان گباس. اي تچام ته ؛ دؤ امي
(۷) (w) بابن پخني اي پړؤسته اوت، كي جن مېله ايچله بؤ ته،
مت كه ززان گباست. اي بابن بنه چا نه اوده بابن تچاست. اي
بابن، نؤشتار-ى، مېوؤ - ى پتارى اباس: ۷۷۷ (اوبنې)، ۷۷۷
(ديوال)، ۷۷۷ (مټاك غوز) ، ۷۷۷ (دېر، زيات)، ۷۷۷ (رنگ)، ۷۷۷ (وچه
دودى)، ۷۷۷ (بيخ، رينيه) اؤرننگه اۆله بابن كه دي او.

بابن به نؤشتارى آ ته نيبنټان (علامه) نه پربكي چيتربت دي (۷)
متران گباس. مثلاً: وسېي، ومېي، ويدېش. چار (قانون، اوصول)
ميلي چيتري ته گي ۷۷۷، ۷۷۷، ۷۷۷، ايداسته كه چيتران
گباست. كيتي مجبين به مېله ايچون ميلي (۷) (w) بابن نه
سؤما گباست. ايمه بينن كه اتر اباس ته، كلبنه تنؤ الا ميلي
چيترون رمه بؤت ته، اي بابن پېلسان آله وژ. سېتوبن اي پول واو
ميلي متران آ.

۹- كلبنه الا كه (ى) به چتا (۴) پېر (شكل) اوت.

۱- ی -y: یووی (ی) چیچلیکی متران گباس. فارسي الا که
 سکه (ی) بنه ملین (ی)، پښتو الا که گي نرمة (ی) تچاست.
 سکه (ی) امي باین که وژ. اتری (دڼه)، بېری (بهر)، تی
 (هغوي)، سی (هغه). اي (ی) کیکله گي همزو به ټاو که چیتراڻ
 گباس. مثلاً: بوسته - ی ابره. کاچه - ی کشره، ایمه - ی، تو
 به.

۲- ی -i: یووی (ی) بنه فارسي الا که (ی) معروف، پښتو
 الا که گي څرگنده (ی) تچاست. اي (ی) ککړیکې تچان گباس.
 مثلاً: پریک (پورنی)، یومه (زموږ)، میلېن (یوځای)، چیچی (مشره
 خور)، چي (دکاغذ پانه)، اورنگه اوله باین که دي او.

۳- ی -e: اي (ی) بنه فارسي الا که مجهول (ی)، پښتو الا که
 گي اوږده (ی) تچاست. سکه (ی) ای پښتوک پرېلاو متران
 گباس. مثلاً: دې (الله، خدای)، مېله (خبری، پښه)، الې (تاو کره)،
 اچېن (سترگه)، پېک (لږ لېری)، ټېک (نور) اورنگه اوله باین (کلمه)
 که دي وژ.

۴- ی -ai, ay: یووی (ی) بنه دؤمتر اوده (ی) تچمیش. پښتو
 الا که گي لکی لرونکی (ی) تچاست. امي باین که اوږه. وځی

(چموس)، کوی (چین)، کتری (لویه کجاوه)، زری (دپنیر تومله)، اهرسی (د)
بوټې نوم ده).

چیتربشته (متن) بوسته که اکی نشوون کتي، ارره لئون (قوس) که
اترتیان لغات به فارسی — ی پښتو الا که ترجمه دي چیتربت.
کيتي تي، یومه الا به نوشتړه اوله بابن (لغت) اوت، تېنسه اېرم
کي نه تچاست. تي بابن نه پؤس بات بتي، این چیتربت.

این یووی سیرت دؤ بنو میلی چیتري. ایمه کلنبه برا، این بنه
تېنگه نه بیت بؤ. کلنبؤم اتر کلنبه الا به سوت بنه (لهجه) اوت؛
کؤمه تتوس دي سوت بنو میلی کتاب چیتراو نه بریاس. سپروک
گول (وطن) به الا که اوچؤ بنه تیاست؛ چیتروله جن تېنس کنی
ایک بنو میلی چیترباس. این دي سېداسته کوي کوژن.

کلنبه الا بوسته که اکی نشوون کتي، این الفبا دي اي سیرت که
پېميلي. تشو اېچه که، ویمه بنه یووي سیرت متروژن ادسٹک با.

بوېن تیېن (مننه)

سمیع الله تازه

۱۴۰۲ / ۳ / ۴

نورستاني(کلبڼه الا) به بابڼ				
د نورستاني (کلبڼه ژبې) الفبا				
گرځنت (شمېر) (شماره)	بابڼ (ټکی) (حرف)		بابڼ به نام (د ټکی نوم) (نام حرف)	بابڼ کـــه (په کلمو کی درکلمات) (د کلمې اول ،منع او اخرکې) (دراول، درمیان وآخرکلمه)
	شکل حرف	علامه فونیمی		
۱	آ	ā	مد اوده الف	آ(وقت، احوال)، آو (آب)، آخ (بیا)، اگل (گول)، آو (آب رو)، آه (او آمد؟)
۲	ا	a	الف	اي بابڼ اوږه بابڼ که نوښتاری آ ته زبر يا فتحه، مېوړ الف، پتارېڼ آ ته گي، الف کيکله گي مد اوده الف متران گېاس. آمي بابڼ که او. اما(خانه)، اخونیا (بری الزمه)، ادوسه (سُک)، ابره(خراب)، دام (تار)، گال

طعنه)، اَدام (قطار)، دا (کوه)، اَزآ (حوض)، اَرآ (او-آمد؟)، گَوَرآ (آورد؟).				
چا نه اوده اَوَله بابنِ که نَوَشتارې اِباس. مثلاً: اَدِش (به قریه، در قریه)، اَشال (به باندۀ، در باندۀ)، اَمَوَکه (بد معرفی شدن)، اَپا (به پا)، اَپَرُوش (در خواب)، اَنَشت (پایان)، اَپامی (دفعتاً)، اَنَوَکه تَبَک (دشمنی)، اَمَوَله (کم ارزش)، اَرَمو (نابلد)، اَکی (پسند)، اَسَوَکه بار (غربت، افتادگی).	همزه اوده الف یا حرف اضافت	ε ə -a	اُ	۳
باش (دوازده)، بَبنَه (لهجه، لحن)، پَرلَوِي (الماسک)، خَوَکِوُک (نمایی)، بَوَمِوُک (دف). اي بابنِ پتارِبِیَن نه اِباس.	بِی	b	ب	۴
پَتَه (عقب)، پَگَوَن (پابند)، پَنَه (نشان، مدال) پَمرته (گنگس)، پَشِپا (چوپان)،	پِی	p	پ	۵

پروجن (فهم، دانش)، اَپام (بی دقت)، شویشتوپ (ذیق، به هم نزدیک)، ډیپ بنپ (ناسنجیده)، ترؤپ (المونیم)، ارؤپ (صبح)، توپ (هیچ، محو).				
تنؤ (خویش)، تره (ستاره)، تنه (پدر)، پتنه بتن (دور اندیشی)، اترلیک (جگر خون)، سپتی (به همان اندازه)، سوت (هفت)، شؤت (شراب)، تاتپی (واہ واہ).	تې	t	ت	۶
تپنگه (خفه)، تۆسه (پندک)، تان (کف اتاق)، مته (بخش، حصه)، متهني (حق، سهم)، متهون (تقسیم کردن)، پچوت (پتلون کوتاه)، اوت (پتلون)، پوت (برگ)، نات (اتن، رقص).	تې	t	ت	۷
یوؤي عربي الا به بابن او. کلبنه الا که نه او. کناسته عربي اوله	ثې	θ	ث	۸

بابن کە بقۆ ته ، سکه بابن ميلي چيتران گباس .				
جوئنت (پلنگ)، جانب (ليم) ، جوگه (تاج)، جيجله، جوئمي (زان خويشاوند)، لجاره (شرمنده)، واج، پروچ (بدان)، لچ (شرم، حيا) .	جيم	j	ج	۹
چام (پوست)، چيري (کار آمد) ، بنچه (کنج)، کانچه، چيچي (خواهرکلان)، ويچام (زخمی)، چيچي (افگار، زخمی) ، بنوچ (جنگ)، بناچ (پرتگاه)، نمچ (نماز)، پوچ (کرباس)، دوک پوچ (محلوج)	چي	č	چ	۱۰
چا (صدا)، چته (پاک، شفاف)، چوک (هیکک)، چو (اشاره)، چو (زخم)، بوچکه (کاکل)، اپچه (پهره، انتظار)، اچمه (يخبندان)، پچوا، مپچه (عسل)، چوئچين (راساً)، چوچ (چک زدن گوشت) .	چي	č	چ	۱۱

يوۋى بابىن چتە نورستاني الا به بابىن وژ.				
خام، خرنکه (آبگين)، خو (سوراخ)، خوځمه (سوسمار)، مخه (ماهى)، وبخو (مرغ زرين کوهى)، اوځ (چشمه)، دموتخ (تند باد)، اوځ (خرس).	خې	c	خ	۱۲
يوۋى عربى الا به بابىن وژ. کلبنه الا که نه وژ.	حې	h	ح	۱۳
اي بابىن دي عربى الا به او. کلبنه الا که نه او.	خې	x	خ	۱۴
دؤمه (خشک، خشکه)، ديبؤم (زمين وزمان، زمين و اسمان)، دام (تار)، دړؤ (برونز)، اډان (سرپوش)، دؤډر (کوچه) الېدراو. بابىن که پتاريېن نه اېاس.	دال	d	د	۱۵

۱۶	ذ	z	ذال	یوۋی بابن دی عربی الا به او .
۱۷	ڊ	d	ڊال	ڊپر (انتظار، منتظر، حیران)، ڊکومه (سنگ ریزه)، ڊنلکڻو (توغ)، ڊمله (نام یک ظرف چوبی است)، ڊپره (غیر فعال، ساده)، ڊمره (دند)، ڊنگ (همه)، ڊپه (نیمه، آن چه که پُر نیست)، ڊوڊه، آڊ (بدن، جسم)، ڊڊاڊ (تنه و توشه).
۱۸	ر	r	رې	یوۋی بابن نۆشتاری نه اېاس. بابن که میوۋ-ی، سال پتاریپین گی اېاس. گرؤش (شاخه کوچک، پرخچه)، تۆره (گوش خورد را گویند)، خؤمره-خمره (تیز، چالاک)، اندره، ڊپر (حیران، انتظار)، دؤدر (کوچه)، دؤر (قاشق چوبی).
۱۹	ز	z	زې	زتوۋ (دلشین)، زما (داماد)، زو (دل، جرأت)، زویزات (خانواده)، زؤنت (سخاوت)، زؤل

(هوای بارانی وسرد)، درنژون (خراشیدن)، یوز(خنک)، برژنژ (نام یک نوع سبزه است) .				
توژیه (قدپخش)، پژن (قف)، چژنله تلخ، بننگژ (معشوقه)، چژ (زینہ)، مژ (آشیان)، کوژ (چوچه). ای بابن چته نورستانی الا به بابن او. نوت: ژ (بابنه نوشت (رء) داسته که چېترباسم، ابرم(ژ) داسته که چېترؤن سته او.	ژې	ř	= ژ رء	۲۰
براو (تخم پرندگان)، رۋژ (رنگ)، برا (گرده دود)، رۋکدن (فکر، خیال)، رۋنژون (تراشیدن)، برۋکون (خود را روی زمین کش کردن)، رۋژ (اشاره)، آرا (دروش).	بې	z	ب	۲۱
بابن که نوشتې پتارېپن نه ایاس. میوژ گي اېاس. پرک (محبت، عشق)، پروژ (پنهان کردن)، پربک (چادر سر	پې	r	ر	۲۲

زنان را گویند)، پررون (محبت کردن)، ورنگه (کوچک)، وریک (نام یک بخش گوشت بز و گوسفند است)، بیره (ساده) .				
سان (چراگاه تابستانی)، سؤک (راحت)، سسا (انتظام)، سؤم (اطلاع، خبر)، سون جانبش کپره (مدال مطلا)، أسؤ (غم)، اؤسپؤس (نمایی)، پروس (تیغه نهال و درخت)، تروس (یخچال، برف پارینه) ، پُرس (شفاف، صاف)، سوس (خواهر) .	سین	S	س	۲۳
شا (حمل زنان)، شوکته (دلسوز)، شوکه (غلیظ)، شیلیوان (مرطوب)، أشا تان (زایشگاه)، ابشیری (شوخ)، پروش (فراموش)، شوش (اسلحه سرد)، پروش (خواب) .	شین	Š	ش	۲۴
بناک (شاهد) بنام (باج، مالیه)، پرمینؤن (فراموش کردن)، بنابن (اعتراف)، بنار	بنین	Ş	بن	۲۵

(شهر) بنمېن (شباباس، آفرين)، کيېن (قلبه)، بنژنېن (اختيار، آزادي)، کېنمېن (چور، چاول)، چاروېن (عننه، فرهنگ)، دېن (ملا متي).				
عربي الا به بابن او.	صوات	s	ص	۲۶
عربي الا به بابن او.	ضوات	z	ض	۲۷
عربي الا به بابن او.	طوي	t	ط	۲۸
عربي الا به بابن او.	ظوي	z	ظ	۲۹
عربي الابه بابن وژ.	عين	?	ع	۳۰
عربي الا به بابن او.	غين	γ	غ	۳۱
عربي بابن او.	في	f	ف	۳۲
عربي الا به بابن وژ.	قاف	q	ق	۳۳

کوا (کجاوله)، کپړه (سپړ)، کیکا، کوژن پارچه سفال، لؤکه (نازک)، پړکون (دوست، دوست داشتن)، کوپک (کجاوله) کوچک، وشپیک (زنبور زرد)، اوښوک (اشک)، پوک (پخته شدن حاصل)، پوک (روح)، اترلیک (جگرخون).	کاف	k	ک	۳۴
گال (طعنه)، گا (گاو)، گر (خانه وزندگی زن)، گچه (خلای کوه وسنگ)، گروش (پرخچه چوب)، اگته (سخت، مشکل)، اگگه (آن که زبانش بند بند می شود). ای بابن پتار بېن نه اېاس. نیشېي گرام به بېنو که کاف گاف تلفظ اېچاست. مثلاً: سپرگ، سېجگ. [بېنه - لهجه]	گاف	g	گ	۳۵
یوژی بابن نورستاني الا به بابن وژ. ای بابن (ن+ک) نه وژ، اېک پگله (مستقل) بابن وژ. ای بابن	نگې	ŋ	نگ	۳۶

میوؤی سال پتاریپین ایاس. بنینگنبه (خریطه پوستی برای حمل آرد)، بننگاری (مفت) نینگخه (پرنده)، نرنگون (دراز کشدن)، شنگ (شهامت، شکوه)، لؤنگ (نبت نیلغه)، تیرنگ (گاز)، ایدرنگ (رنگین کمان)، ایرنگ بیرنگ (جنیات، آدنگ (همه)، نئونگ (طفل)، نیتونگ (برهنه، لُچ)، چیترنگ پرنگ (خالخالی).				
لؤنگ پیلان (چراگاه دست ناخورده)، لپه (مشعل)، لوزن (غلام، نوکر)، لؤکه (نازک)، پلال (خاک)، آگال، اوتال (موج خروشان آب)، پتال (موج آرام آب)، مشال (کلبه).	لام	l	ل	۳۷
متهوره (چاوه)، ماتر (خانواده)، موشته (مغزسر)، مته (حق)، مؤبن (قهر)، سمه یره (همسال، چیمه آهن)، امؤبن	میم	m	م	۳۸

(پنیر)، گۆم (گندم) ، رام (چوبی که در سقف خانه گذاشته می شود)، دام (تار) ، دۆم (دود)، دۆم (ران) ، تۆم (سیر) .				
نیشترن (چوکی)، نثر (قُده)، نیمالی (کج)، نشمان (فوق العاده)، بینن (فکر)، تفکر، پان (پیاز)، تان (تیکه رخت)، بان (بند، مسدود) .	نون	n	ن	۳۹
ای بابن میووی پتاری ایاس. باتی (ظروف)، مبه (میت)، مبه (پناه)، لؤه (گرگ)، لبه (کل)، پتاو (جن رب النوع)، لونه (غلام)، مؤنه (بهانه)، بپن (شله، تنبل)، بان کون (اسباب، وسایل) .	نون	n̂	ن̂	۴۰
ای بابن به چا نسؤمیلی تچان گباس. میووی پتاری ایاس. مثلاً: پروئچ (کیک)، کننه (فیل)، سان (مالچر تابستانی)، تان (محل، مرکز) .	نون غنه	~	ن̂	۴۱

کيتي بابن کي اي چا نون او. ميلو که اي پيشتوک ادسئکي تچان گو ته، نون غنه بياس. مثلاً: کنتار- کنتار، کتته - کتته، جونت- جونت.				
گوچ (زمين)، گول (وطن)، يوک (جگر)، يوش (ديو، بزرگ)، سوت (هفت)، وشتوک (کوچک)، تپيکوک (دکمه)، تول (مزرعه)، پوچ (کرباس)، اپيلوک (کم)، شو (ريگ)، پو (پل پا). يوؤي چا نؤشتار نه اياس ميوؤي پتاري گي اياس.	او	o	و	۴۲
اي بابن اؤنست اېنېي که تچان گېاس. دؤؤ (چوب)، اؤؤ (نان)، اؤچؤ (بسيار)، سؤؤ (پل)، پؤؤ (پارسال)، خؤؤ ، بؤل (به ستاره های راه شيري گفته می شود)، بؤ (شد)، دؤنېتؤ (پير، کهنسال).	اق	ö	ق	۴۳

۴۴	و	u	او	ای واو او اروړ او تچان گېاس. مثلاً: گوم (گندم)، اوم (شانه)، دوم (ران)، گوره (اسپ)، پوسه (موش)، اوبېلي (باران)، اوبنا، اوگا، نو (ناوه)، درو (توطه)، دېلو (آسمان).
۴۵	ؤ	ü	اؤ	ای چا دي اؤبنت اېنېي که تچان گېاس. مثلاً: دؤم (دود)، بؤم (زمین)، تؤم (سیر)، نؤچه (ناخن)، وکؤم (سوسمار)، انکؤ (حسود)، وبخؤ (مرغ) زرین نر)، کؤکؤ (مرغ)، تؤس (سبوس).
۴۶	ۇ	w	ۇ	ای واو نؤشتار، وشمه سم گي مصدر که اېاس. مثلاً: وژک (ینگه) ، گوک (کرم)، کؤدؤن (پرسیدن)، مؤکلؤن (تخلیه کردن)، تپؤن (گرم کردن)، نمؤن (کج کردن)، چنؤن (تخلیه کردن)، پرتؤن (به دیگر روی برگرداندن).

۴۷	ۋ	v	(چا نه اوده بابى او)	اي واو بنه چا نه اوده واو تچاست . مثلاً: ۋۋېي (يازنه، خسرېده)، ۋۋېنى (بسى ار)، ۋۋېنۆن (باريدن)، ۋۋېه (ديوار)، ۋۋېن-وين (صاعقه)، ۋۋۋ (عروس)، كوۋۋېي . دۋ امي واو (ۋ، ۋ) به فرق ايلوك وژ. مېلو كه زژان گياست. كنناسته گېري گي سرېن نه زران گياست. مېله ايچله منين به بنېو به مېله او .
۴۸	هـ	h	هې	اي (هـ) كلبنه الا كه نه او .
۴۹	ه	h	پونلره هې	اي چا كلبنه الا كه وژ. بابى كه پتارى اپاس. مَلَوَه (صاحب، مالک)، نَدَه (نام رب النوع جن است)، پَرَلَوَه (برف و باران همزمان)، پَدَه (زمین مست راگويند) ، ابرَه (خراب)، بوسته (خوب). مېوژ آ ته حرکت ميلي مَتران گباس. مثلاً:

ٽٽه (پدر)، زڳه (پسر)، ڙٽه (سرخ)، ڙما (داماد).				
يوڙي وشتوك ڇا او. مېوڙ آته، حرکت ميلي متران گباس. پٽاريپڻ آته گي (ٺ) ميلي چيتران گباس. مثلاً: پٽه (آينده، عقب)، اسه (خاکستر)، ترسه (مجسمه). چيترؤن ميلي (ه) همزه نه پرېکي چيترېميش. مثلاً: ڀرته سته (سپرده شده)، ڙٽه سته (سرخ رنگ)، ابره سته (خراب).	وشتوك زبر (زبرک)	ٺ	ٺ	٥٠
عربي الا به بابن او.	همزه	ع	ء	٥١
يوڙي ڇا (ي) به- ي (ه) به مېوڙ وشتوك ڇا او. سکه ڇا (ئي) ميلي چيترېميش. اي ڇا مېوڙ- ي پٽاريپڻ اباس. چټک (پيخال)، ڙټم (برف)،	وشتوك زبرک	i	ئي	٥٢

کېچک (خار)، سئ (بیر). اي چا پوژکېن کلبنه الا که او.				
يوؤي (ی) پتاری اېاس. مثلاً: سئ (او) ، تئ (آنها)، پړئ (بده)، بئ (من).	چپچلیک یا	y	ی	۵۳
اي (ي) نوشتار، مېوؤ-ی پتاری اېاس. مثلاً: يْمُونِي (جوره)، نيچيلي تان (جای کالا شستن، دوبي خانه)، وشلیک (تبرزين)، تينکه (مقابل، رودر رو)، اي (این)، اتئ (استخوان)، تي (باش، بمان)، پېچي (عقاب).	گاڼله یا	i	ي	۵۴
مېوؤ- ی پتاريپن اېاس. مثلاً: اېنبتان (قفل)، لېپره (نازک)، تېنگه (خفه، آزرده)، پړئ (بده)، چپچچي (افگار).	درگله یا	e	ې	۵۵

۵۶	ی	ai	دؤمتر اوده یا	مېوژ - ی ، پتارېپن اېاس . تې گي دؤمتر اوده (ی) ميلي چيتراڼ گېاست . مثلاً: پي کرؤن، پي اون (به طرف مایل بالا رفتن) ، وې اخون، وخی (چموس) ، کوی (چین) ، کتی (کارد) ، ای (حرص، هوس) .
----	---	----	---------------	---

تذکر : فعلاً که نگارش کلبنه الا در مرحله نخست خود قرار دارد، نوشتن انواع (و) و (ی) در جاهای مناسب آن، برای افراد کمی مشکل ساز است. به هر اندازه که با این الفبا نگارش زیاد صورت گیرد، این مشکل حل می شود.

در کلمات یوژي، یوژ، مېوژ، سېوژ، حرف (ژ) نظر به تلفظ افراد فرق می کند؛ یعنی بعضی افراد این حرف را به گونه (ژ - v) و برخی دیگر، به گونه (و- w) ادا می کنند. اگر کلمات فوق به گونه یوژي، یو، مېو، سېو، نوشته شود، فرق نمی کند، به شرط آن که، عین مفهوم برداشت شود.

(سمیع الله تازه)

سيرت به مفهوم

نوشت مته

۱- کؤدؤن (سوال) : سيرت النبي (ص) کسؤ بنه تجاست.؟

تچن (جواب) : نبي كريم (ص) به لو پيگو (نسل)، اوپوچن (زېږېدنه) به مرن اېشت، تشو به مچيوار (عمر) اوشتيک نيشيک (ژوند، اجتماعي ژوند) بنه تجاست.

۲- کؤدؤن: سيرت النبي (ص) کنات که نه پېلاسئ سته وژآ.؟

تچن: کنات که ته، رسول الله (ص) به احاديث نه پېلاسئ سته وژت، سئ داسته که، نبي كريم (ص) به سيرت دي نه پېلاسئ سته وژ.

۳- کؤدؤن: رسول الله (ص) به سيرت چيترون بنه کوين پېکختت ؟.

تچن: رسول الله (ص) به سيرت تشو به مرون که پتم، چيتريشته او.

۴- کؤدۆن: نبي کریم (ص) به سیرت چیتروله منبن به نام کس اوري؟

تچن: سی منبن به نام، ابن اسحاق اوري.

۵- کؤدۆن: سیرت النبی (ص) مترؤن به مقصد کس وژآ؟

تچن: سیرت مترؤن به مقصد، نبي کریم (ص) میلی پرک بار، سی مبارک به جبتار (جبت آر، ژوند، حیات) به مېلو متری اکی نشي، تنؤ جیت سېداسته ایچؤن، وژ.

۶- کؤدۆن: نبي کریم (ص) سیرت به، اؤرنکه کتاب دي چیتريشته اوت ته، تیئس به نام اویچېن؟

تچن: نبي کریم (ص) به سیرت به چیتريشته کتاب به نام: سیرت ابن اسحاق، عیون الاثر ابن سیدالناس چیتريشته، السیرة النبوية امام حافظ ابن کثیر چتیری شته، السیرت النبوية ابن هشام عبدالملک بن هشام چیتريشته، اوت.

۷- کؤدۆن: عربستان به نؤشتره ماچمتران (مخلوق، خلک) به عقیده کس اوري؟

تچن: تی ترسان (بتان) پرریاست، تپس به تته ابلتان به ابره
چاروپین (رسم او رواج، قانون) که اوریت.

۸- کؤدؤن: حنفیت کسؤ بنه تچاست.؟

تچن: حنفیت ابراهیم(ع) به دین به نام او.

۹- کؤدؤن: عربستان به گولي(قوم) کيتي دېري(قبيله) اوریت.؟

تچن: تی تری مته اوریت. عرب باندۀ، عرب عاربة، عرب
مستعربة.

۱۰- کؤدؤن: عرب باندۀ کناستان بنه تچاست.؟

تچن: تی ماچمتران(خلک) بنه تچاست ته تی اسلام که نؤشت
موژسته اوت.

۱۱- کؤدؤن: عرب عاربة کناسته گولين(قوم) بنه تچاست.؟

تچن: عربستان که نؤشتره اوشتيک نیشیک اوده ماچمتران بنه
تچاست ته، تی یمن گول به اوریت.

۱۲- کؤدۆن: عرب مستعربه کؤن بڼه تچاست.؟

تچن: عرب مستعربه، اسماعيل (ع) به زویزات بڼه تچاست ته،
تی حجازوؤ اوشتيک نیشیک ایچاست.

۱۳- کؤدۆن: اسلام اېاس گېري ميلي، عربستان که کناسته دېري
(قبيله، قبایل) اوشتيک نیشیک ایچاست.؟

تچن: سېتوبن عربستانوؤ بنو اسماعيل- ی بنو قحطان اوشتيک
نیشیک اوده اوریت. تېنس بڼه عدنان به دېري دي تچاست.

۱۴- عدنان به دېري (قبيله)، کون بڼه تچاست.؟

تچن: عدنان به دېري تی عرب بڼه تچاست ته، اسماعيل (ع) به
لو(نسب) اوت.

۱۵- اسلام اېاس گېري که عربستان گولین (خلک) به نام اوده
(مشهور) ترسان (ئتان) به نام کس وري.؟

تچن: تی ترسان به نام وړي: لات، عزي مکه معظمه — ی طایف
 اتر به. منات مدینه اتر به. وود، دومة الجندل به، سواع هذیل
 دبرین به. یغوث یمن به. یعوق، همدان دېش گول (منطقه، سیمه) به .

۱۷- کؤدؤن: عربستان بنه، ترسه (بُت) پرړؤن (پرستش) چار (طریقه)
 کي گوراپا؟

تچن: عربستان بنه ترسه پرړؤن (پرستش) به چاره، عمرو بن لحي
 گؤرا. سی ای پار شام گو، سپوږ تشو مجبي ترسان پرریاسته
 وژئتوت. تشوکیتي پول ترسه اوي، کعبی- اتر، تبت.

۱۸- کؤدؤن: عربستان به عرب، کناسته ټاو که اودم (تجارت) بنه
 اپنبی بن ایچاسئت؟

تچن: تی تیئس به اودم به اپنبی بنه دومة الجندل، مشقر،
 صحار، وبا، شجرة، عدن، صنعا، حضرموت، عكاظ، ذوالمجاز،
 منی، خیبر، یمامه، دېش گول (منطقه) که ایچاسئت.

نبي کریم (ص) به تته ايلته :

۱۹- کؤدؤن: نبي کریم (ص) به تته ايلتان به نامه عدنان ايلشت
اويچين ؟

تچن: محمد بن عبدالله بن عبدالمطلب بن هاشم بن عبد مناف بن
قصي بن كلاب بن مره بن كعب بن لوى بن غالب بن فهر بن
مالك بن النضر بن كنانه بن خذيمه بن مدركه بن الياس بن مضر
بن نزار بن معد بن عدنان.

۲۰- کؤدؤن: عدنان كه پتم نبي کریم (ص) به لو پيگو (نسل) كه
كنبه ابيپر دؤپير (اختلاف) وؤا ؟

تچن: اسمعيل (ع) به - ي عدنان به مېوؤ، اوچؤ اوشتال گوسته او.
يوؤى اېك درگله تاريخ او، سكو الله كنى اورنگه كي نه
زؤانست.

۲۱- کؤدؤن: نبي کریم (ص) به جد اعلى اسماعيل (ع)-ي، جد
امجد عدنان، كس تنؤ اوريت ؟

تچن: عدنان اسماعيل بن ابراهيم (ع) به لو (نسب) او.

۲۲- کۆدۆن: یوۋي تنۇ بار که ایپیر دؤپیر (اختلاف) وژآ.؟

تچن: نی. ای تنۇ بار که، ای مېله دؤ مېله نه وژ.

۲۳- کۆدۆن: صحیح مسلم کتاب که، نبی کریم (ص) به بوسته
لو (نسب) بنه، کس چیتربشته اوآ.؟

تچن: نبی کریم (ص) تیچېشته او: الله تعالی اسماعیل به زویزات
کنې کنانه اکى (خوب، پسند) تېې، کنانو کنې گي قريش بنه بوي
بتي، قريش کنى گي بني هاشم بنه پرکي، بني هاشم کنى گي يې
الله پى تېم. (صحیح مسلم، رقم الحديث ۲۲۷۶) [اکى تۇن āki taw - خوبول،
پسندیدن] [پى تۇن - برگزیدن]

۲۴- کۆدۆن: انبياء عليهم السلام، تېنس به لو پيگو (نسل) کنى، نام
اوده لو (نسب) - ى ماتر به بناچی شته اوت. ای مېله کناسته نام
اوده پاچا به وژآ.؟

تچن: ای مېلو، روم به پاچا هرقل (هرکول) تیچې شته وژ.

۲۵- کۆدۆن: هرقل ای ميلو کؤين تچيا.؟ [هرقل نام اوده منين روم
(قسطنطينيه) به پاچا اورى]

تچن: هرقل اي مېلو، ابو سفیانہ نبي کریم (ص) لو (نسب) کڙد او ،
تچی شته او.

۲۶- کڙدوڼ: هرقله ابوسفیان (رض)، نبي کریم (ص) به لويپگو
(نسل) به کس کڙدېري.؟

تچن: هرقله ابوسفیان (رض)، نبي کریم (ص) کناسته نام اوده لو
(نسب) به وژ که، کڙدېري.

۲۷- کڙدوڼ: هرقل به اي کڙدوڼ ښه ابوسفیان (رض) کس تچپا.؟

تچن: ابو سفیان تچی، نبي کریم (ص) یمه کنی بوسته، پی نشته
لو به منبن او.

۲۸- کڙدوڼ: یوډي کڙدوڼ- ی تچن گېري ميلي، ابوسفیان اسلام
گوراسته اوړي.؟

تچن: نی . ابو سفیان سېتوبڼ اجا مسلمان بوسته نه اوړي.

۲۹- کڙدوڼ: اي مېله کڙيڼ ټوري.؟

تچن: اي مېله حديبيه سور(صلح) كه پتم، نبي كريم(ص) هرقل ښه
 اسلام به دين اترايچ (قبول) كه كاچه لژن (خط) ښاچي ښه بق.
 [اتر ايچون atr içü - قبول كول، قبول كردن، پذيرفتن]

نبي كريم (ص) به ابي تته:

۳۰- كؤدؤن: رسول الله (ص) به تتوسه كس نام اوړي؟

تچن: رسول الله (ص) به تتوس به نام عبدالله اوړي.

۳۱- كؤدؤن: نبي كريم (ص) اېس به نام كس اوړي؟

تچن: نبي كريم (ص) به اېس به نام، آمنه بنت وهب اوړي.

۳۲- كؤدؤن: نبي كريم (ص) تتوس كؤين موژي؟

تچن: نبي كريم (ص) اجا اېس به كوڅ پو اوړيېن، تتوس موژ.

۳۳- كؤدؤن: نبي كريم (ص) به تتوس اكينوژ سمى شته (سمژشته)

اوآ؟

تچن: مدینه منوره ویدپش گوستو که موژ بنه، سپوژ سمی شته
او .

۳۴- کؤدۆن: عبدالله به تتوسه کس نام اوړي؟

تچن: عبدالله به تتوس به نام عبدالمطلب اوړي .

۳۵- کؤدۆن: عبدالله لؤت اوړپښ کس کوي اچاسی؟

تچن: سی اودم (تجارت) اچاسی .

۳۶- کؤدۆن: عبدالله کناسته ماتر به جؤ اویکژنشتي اوړي؟

تچن: تشو بنو زهره ماتر به جؤ، اویکژنشتي اوړي .

۳۷- کؤدۆن: عبدالله کيتي وېله اوړپښ ایشترژ پلېي کوژږي؟

تچن: تشو ۲۴ وېله اوړپښ ایشترژ کژن .

۳۸- کؤدۆن: عبدالله بنه تتوس به، کس میراث درېري؟

تچن: ایک لوهي (کنیز)، دؤ بنا اوک (اوبن)، ای بنا گی وسېي،
درېشته اوړیت .

۳۹- کۆدۆن: عبدالله کیتی وېله موژآ ؟

تېچن: سى ۲۵ وېله موژ.

۴۰- کۆدۆن: عبدالله به ېن (اخلاق) به، ویمه کس مېله پوژنسته
اوآ.؟

تېچن: سى بوسته ېن اوده ، اۆله بۆره اوده (حوصله مند)، لڅ اوده
(باحيا) منېن اوښوي.

نبي کریم (ص) نبوت که نوشت :

۴۱- نبي کریم(ص) حرا درژن دل اتر کناسته عبادت ایچاسی، تشو
بنه کس تچاست.؟

تېچن: سى عبادت بنه، تحنث تچاست. (بخاری کتاب بدءالوحی)

۴۲- کۆدۆن: تحنث کسؤ بنه تچاست .؟

تېچن: تحنث، پکۆتى بینن (ژورفکر) بنه تچاست. سکه اپک
عبادت او.

۴۳- کۆدۆن: بعثت که نۆشت، نبي کریم (ص) کناسته دین که
اورى. کناسته نبي به ست که عبادت ایچاسى.؟

تچن: نبي کریم (ص) بعثت که نۆشت، ابراهيم (ع) به دین که
اورى، تشویه ست که گي عبادت ایچاسى.

۴۴- کۆدۆن: بعثت که نۆشت، نبي کریم (ص) کناسته نه
پتیؤنسته مېله (واقعہ، سخن) وژئتورى.؟

تچن: عایشه (رض) تچی شتي او، بعثت که نۆشت نبي کریم (ص)
کناسته پرورش وژتته سته، سپروک تیری (درست، صحیح) بیاسى. انبیا
عليهم السلام به پرورش وحی تیاس.

۴۵- کۆدۆن: نبي کریم (ص) کیتی اېشت، پرورش وژانسی.؟

تچن: بعثت که پتم بنو ماس اېشت پرورش وژانسی.

۴۶- کۆدۆن: نبوت که نۆشت، نبي کریم (ص) بنه درژن سلامي
پرپاسى.؟

تچن: ایيا. نبی کریم (ص) تپچیشته او: یی سی درژن اینبری دی
 زژنام ته، نبوت که نؤشت، این سلام پرپاسی. (صحیح مسلم، رقم الحدیث
 ۲۲۷۷)

۴۷- کؤدۆن: بعثت که ترنت گپری که نبی کریم (ص) پؤرین پرورش
 وژنۆن کنی اؤرنکه کس نه پتیۆن سته مېله وژنتوری.؟

تچن: ایيا. نبی کریم (ص) اپک پلکنه ویانس وژنتوری.

۴۸- کؤدۆن: نبی کریم (ص) کیتی ویله بق بنه، تشو بنه وحی اړآ
 ؟.

تچن: رسول الله (ص) دؤ ویشی [چتا دوش] (۴۰) ویله بق بنه،
 تشو بنه، تۆ رسول الله بۆش که، الله تعالی به وحی آره.
 [چتادوش: این نوگپن جؤکې گژنت وژ. سکه گژنت به کتاب این نؤشت کلبنۆم به دېش دېش ویرن
 شته اوت. تازه]

۴۹- کؤدۆن: نؤشتپرین (اول) وحی کناسته واس گژنت (تاریخ) که
 آړي.؟

تچن: نؤشتپرین وحی رمضان المبارک ماس به ویشی- این
 ایکۆم (۲۱) دؤ بی واس (دوشنبه)، آړي. (رحیق المختوم)

۵۰- کۆدۆن: نۆشتېرېن وحى آ گېرى، عيسوي وېل به كناسته
واس گۆنت (تارىخ) اوږي.

تېچن: عيسوي ۶۱۰ وېل به اگست ماس به دوشوم (۱۰) واس
اوږي.

۵۱- كۆدۆن: انبيا عليهم السلام بڼه، كناسته عمر كه الله به
وحى اېاسا .؟

تېچن: دؤ ويشى [چتا دوش] (۴۰) وېله بۆت ته، انبيا (ع) بڼه، الله
به وحى اېاس.

۵۲- كۆدۆن: نبي كريم (ص) بڼه، نۆشتېرېن وحى اكينوۋا آ .؟

تېچن: سى حضرت بڼه، نۆشتېرېن وحى، حرا درژن دل اتر اوږيشتو
كه، اړه .

۵۳- كۆدۆن: نبي كريم (ص) بڼه حرا درژن دل اتر وحى آ بڼه،
تشو كه نۆشت سې اتر كيتي وېل تينه سته اوږي .؟

تېچن: حرا درژن دَل اتر تينو به تربوم وېل كه، سى حضرت بڼه الله به وحى آ.

۵۴- كۇدۇن: نبي كريم (ص) بڼه نۇشتېرېن كناسته وحى آري ؟

تېچن: العلق سۇرو به نۇشتاري مته، اقراء باسم ربك الذى خلق، نازل بو.

۵۵- كۇدۇن: اي آيت به ترجمه كس وژا ؟

تېچن: سكه آيت به ترجمه وژا: او پيغمبره ! تۇ به رب به نام ميلي مؤثر ته، سى گرله (خالق، پيداكونكى) وژا.

۵۶- كۇدۇن: وحى نازل بالو كه نۇشت، جبريل (ع) نبي كريم (ص) بڼه كس تچيا ؟

تېچن: جبريل (ع) تچي: اقراء !، مؤثرا.

۵۷- كۇدۇن: نبي (ع) گي كس تچيا ؟

تېچن: نبي (ع) تچي: ما انابقارى. يي مترئ نه بريام. (بخارى)

۵۸- کۆدۆن: نبي کریم (ص) بنبه آپامی (دفعتاً) وحی نازل بق بنبه،
کس بتیآ، کس بقآ ؟

تچن: نبي کریم (ص) اوېنبى ويدنو.

۵۹- کۆدۆن: سى گېرى خديجه (رض) نبي کریم (ص) بنبه کس
تچبآ ؟

تچن: خديجه (رض) تچى، الله تعالى تو پوژکېن نه اوْتباس.

۶۰- کۆدۆن: خديجه (رض) نبي کریم (ص) كوڤن كه گورگېآ ؟

تچن: نبي کریم (ص) خديجه (رض) تشو به دؤنبئق تتوس به پؤتر،
ورقه بن نوفل نام اوده منبن كه گورگى.

۶۱- کۆدۆن: خديجه (رض) نبي کریم (ص) ورقه بن نوفل كه كبن
گورگېآ ؟

تچن: ورقه بن نوفل انجيل به عالم اوړي. سى شريعت، وحى به
علم زؤنله سته اوْتبوي، تى وحى ته، موسى (ع)، كي اوړنگه انبيا
عليهم السلام بنبه نازل بقسته اوړي.

۶۲- کۆدۆن: ستۆپن ورقه بن نۆفل كناسته دين كه اوړي؟

تېچن: سى منبن نصراني دين كه اوړي.

۶۳- کۆدۆن: بعثت به نؤشت نؤكو كه (په پيل كى) نبى كريم (ص)

كنات كه نمچ (لمونځ) ايچاسئ؟

تېچن: دؤ ركعت ارؤپ، دؤ ركعت گي كؤترېميشو (ماينام) ميلي نمچ
ايچاسئ.

۶۴- کۆدۆن: اوړتآن كنى نؤشتېرين كي اسلام گؤرآ؟

تېچن: اوړتآن كه سپروك كه نؤشت، ابوبكر صديق (رض) اسلام
گؤرآ.

۶۵- کۆدۆن: مۆشين كه، سپروك كه نؤشت، كي مسلمان بيا؟

تېچن: مۆشين كنى سپروك كه نؤشت، خديجه (رض) مسلمان بي.

۶۶- کۆدۆن: تمنان كنى نؤشتېرين، كي اسلام گؤراړآ؟

تېچن: تمنان كه سپروك كنى نؤشت، على (رض) اسلام گؤرآ.

۶۷- کۆدۆن: نبي کریم (ص) به کيتي لوژن (غلام) اوریت.؟

تچن: نبي کریم (ص) به باش (۱۲) لوژن اوریت، سپروک اؤتبت (ازاد کوژنت) .

۶۸- کۆدۆن: نبي کریم (ص) به لوژن کنې، سپروک که نؤشت کي جن مسلمان بؤ.؟

تچن: سپروک که نؤشت زید بن حارثه نام اوده لوژن، مسلمان بؤ.

نبي کریم (ص) به جو زگه (اولاد):

۶۹- کۆدۆن: نبي کریم (ص) به کيتي پؤتر اوریت.؟

تچن: نبي کریم (ص) به تری پؤتر اوریت.

۷۰- کۆدۆن: نبي کریم به دؤبیتو زگو به کس نام اورې.؟

تچن: تشو به نام قاسم اورې.

۷۱- کۆدۆن: دؤوم زگوس به نام کس اورې.؟

تچن: تشو به نام عبدالله اوږي . طيب ، طاهر گي تشو به القاب اوږيت .

۷۲- کؤدؤن: سال کؤنشتؤ زگوسه کس نام اوږي؟

تچن: تشو ابراهيم نام اوږي .

۷۳- کؤدؤن: نبي کريم (ص) به کيتي جؤ اوږيت؟

تچن: نبي کريم (ص) به چتا جؤ اوږيت .

۷۴- کؤدؤن: سال دؤبنتؤ جؤس به نام کس اوږي؟

تچم: سال دؤبنتؤ جؤس به نام، زينب (رض) اوږي .

۷۵- کؤدؤن: زينب (رض) به ماچسه کس نام اوږي؟

تچن: تشو به ماچس به نام ابوالعاص بن ربيع (رض) اوږي .

۷۶- کؤدؤن: دؤؤم جؤسه کس نام اوږي؟

تچن: تشو به نام رقيه (رض) اوږي .

۷۷- ڪُودُون: رُقيه (رض) به ماچ به نام کس اوڀري؟

تڃن: تشو به ماچس به نام عثمان (رض) اوڀري.

۷۸- ڪُودُون: تربڙوم جوڙس به نام کس اوڀري؟

تڃن: تربڙوم جوس به نام ڪلثوم اوڀري.

۷۹- ڪُودُون: ڪلثوم به ماچ کي اوڀري؟

تڃن: ڪلثوم به ماچ عثمان (رض) اوڀري.

۸۰- ڪُودُون: نبي ڪريم (ص) به چتاوم جوڙس به نام کس اوڀري؟

تڃن: تشو به نام فاطمة الزهرا (رض) اوڀري.

۸۱- ڪُودُون: فاطمة الزهرا به ماچ کي اوڀري؟

تڃن: تشو به ماچ ، علي (رض) اوڀري.

نبی کریم (ص) به ایشترژ:

۸۲- کؤدۆن: نبی کریم (ص) به کیتی ایشترژ اوپیت.؟

تچن: سی حضرت به یاش (۱۱) ایشترژ اوپیت.

۸۳- کؤدۆن: نبی کریم (ص) به ایشتریس کینا به نامه، نام

چپن.؟

تچن: ۱- خدیجه (رض). ۲- سودة (رض). ۳- عایشه (رض). ۴-

حفصه (رض). ۵- زینب بنت خزیمه (رض). ۶- ام سلمة (رض). ۷-

زینب بنت جحش (رض). ۸- جویریة (رض). ۹- ام حبیبه (رض). ۱۰-

میمونه (رض). ۱۱- صفیه (رض) اوپی.

دؤؤم مته

دین به دعوت پروڻ بنه، طایف بنه نبی کریم (ص) به ویدبش اوڻ

(سفر) :

۸۴- کؤدۆن: نبی کریم (ص) طایف کبن گوپی.؟

تچن: طایف به دېشین، دین ښه دعوت پر وړ کتي گوري.

۸۵- کؤدؤن: نبي کریم (ص) طایف به دېشي، کسؤ ښه دعوت پرتوت.؟

تچن: طایف به دېشین تچي: الله تعالی به پوژکي بار ښه ایمان اوږن، اسلام اترایچېن که دعوت پرتوت.

۸۶- کؤدؤن: طایف به دېشین نبي کریم (ص) ميلي کس کوژئا.؟

تچن: طایف به دېشین نبي کریم (ص) ايتي درژني وينو ته، تشو به ایا دتي شته، لی پر بقو.

۸۷- کؤدؤن: نبي کریم (ص) اکينوؤ پړان (پناه، پنهان) گوا.؟

تچن: سی حضرت، اپک باغ اتر پړان گو.

۸۸- کؤدؤن: سی باغ کؤمه اوړي.؟

تچن: سی باغ ربیعو به زگوس، عتبه- ی، شیبه به اوړي.

۸۹- کؤدؤن: سی باغ طایف که کيتي سؤدؤ اوړي.؟

تچن: سی باغ طایف کہ تری (۳) میل، سؤدؤ اوری.

۹۰- کؤدؤن: تشو کہ پتم، اپشکوک اؤبشکؤل کتی، نبی کریم (ص) کناسته دعا متراً؟

تچن: اللهم اليك اشكو ضعف قوتي وقلة حيلتي وهواني على الناس يا ارحم الراحمين انت رب المستضعفين و انت ربى اللهم الى من تكلنى؟ الى عدو يتجهمنى؟ ام الى بعيد ملكته امرى؟ ان لم يكن بك غضب على فلا ابالى لكن عافيتك هي اوسع لى. اعوذ بنور وجهك الذى اشرقت له الظلمات و صلح عليه امر الدنيا و الاخرة ان ينزل بى غضبك او يحل على سخطك لك العتبى حتى ترضى ولاحول ولاقوة الا بك.

۹۱- کؤدؤن: اي دعا کس نامی مشهور اوآ؟

تچن: اي دعاء المستضعفين به دعا به نامی مشهور او .

۹۲- کؤدؤن: نبی کریم (ص) بنه دراس گؤرا لوژن به کس نام اوری؟

تچن: تشو به نام عداس اوږي، سى گي ربيعو به پؤترس كينا
به، لوژن اوږي.

۹۳- كؤدؤن: عداس كناسته دين كه اوږي.؟

تچن: سى نصراني اوږيوي.

۹۴- كؤدؤن: طايف كه اخون ميلي نبي كريم (ص) دا به ملايك
بنه كس تچپا.؟

تچن: سى حضرت تچي، اكه مسلمان نه بؤت ته، اكان به لو(نسب)
كه ايداسته اوږيوجؤت ته، تى اسلام اترايچؤت.

۹۵- كؤدؤن: طايف ويدېش اوږن ميلي نبي كريم (ص) ميلي كي
بنځتي اوږي.؟

تچن: زيد بن حارثه بنځتي اوږي.

۹۶- كؤدؤن: نبي كريم (ص) طايف كه اي، مكه اتر اوږن بنه،
تشو ميلي، كي جن پتؤر(مدد، كمك) بؤآ.؟

تچن: مکه اتر اوڻ ٻيه، مطعم بن عدی بن نوفل بن عبد مناف،
نبي کریم (ص) پتڙ بقو.

۹۷- ڪوڏون: مطعم بن عدی مسلمان اوري؟

تچن: نی . سی مشرک اوري.

نبي کریم (ص) به اوڻوجن :

۹۸- ڪوڏون: نبي کریم (ص) ڪناسته واس اوڻوجي شته وڙا .؟

تچن: سی حضرت، دؤ بي واس (دوشنبه) واس اوڻوجي شته وڙ.
(مسلم ڪتاب الصيام رقم الحديث ۱۱۶۲)

۹۹- ڪوڏون: نبي کریم (ص) ڪناسته ماس ڪه اوڻوجي شته اوآ.؟

تچن: نبي کریم (ص) ربیع الاول ماس ڪه، عيسوی وبل به، پوچ
پوچ ويشي- اپڻ سوت دوشی-اپک (۵۷۱) اپريل ماس ڪه،
اوڻوجي شته او.

۱۰۰- ڪوڏون: نبي کریم (ص) به اوڻوجن به تاريخ مترپڻ .؟

تیچن: پڙهڻ (صحیح، دقیق) روایت میلی، نبی کریم (ص) عیسوی ۵۷۱
ویل اپریل ماس به ۲۰ واس، هجری قمری ویل به ربیع الاول ۹
، واس که اوڻوڇي شته او.

۱۰۱- کڙدُون: نبی کریم (ص) محمد کڙن نام تیا ؟

تیچن: تشو به ابلتوس عبدالمطلب نام تی شته او.

۱۰۲- کڙدُون: نبی کریم (ص) به اڀس کڙن مڙا ؟

تیچن: سی حضرت بنو وبله بق بنه، اڀس مڙ.

۱۰۳- کڙدُون: نبی کریم (ص) اڀس آمنه بی بی به لو پیگو

(نسل، نسبی سلسله)، اکینوڻ نبی (ع) به لو میلی اڀکنتیاسا ؟

تیچن: دڙ تڀس به لو نشته، تری اڙشتال (پیری، قرن) پته کڙن، کلاب
بن مره، که اڀکنتیاس.

مکی اتر دین بنه دعوت، مسلمانان بنه دمجال

(مشکل، جنجال):

۱۰۴- كۇدۇن: مەكى اتر دىن بىنە چۇنې دعوت، كىتى ويل
اېشت، پىرباسى.؟

تېچن: مەكى اتر تىرى (۳) وېل اېشت، چۇنې (پت) دعوت پىرباسى.

۱۰۵- كۇدۇن: قران كرىم به كناسته آيت كه، دىنگ دىنگى
(علنى) دعوت بىنە، حكم بۇستە اوآ.؟

تېچن: فاصدع بما تؤمر و اعرض عن المشركين، ايت كه حكم
بۇستە او. (سورة الحجر: ۹۴)

۱۰۶- كۇدۇن: نبى كرىم (ص) مىلى مكو به مشرك به پىچنە
(دشمنى) كوېن به بوآ.؟

تېچن: سېتوپېن به پىچنە بۇتە، نبى كرىم (ص) تېئس به ترسان (ئىتان)
بىنە اركى، ابرە مترئ.

۱۰۷- كۇدۇن: سىروك اوړتان كنى، نبى كرىم (ص) كناسته جنه
وشمه سم پۇككو پۇككو (مزاحمت) كوژن سته اوآ.؟

تچن: نبي کریم (ص)، ابو جہل نام اودہ منبہہ وشمہ بڑو کو
بڑو کو (مزاحمت) کوڑن سته او.

۱۰۸- کؤدؤن: ابوجہل به سمتی (پورہ) نام کس اوړي؟

تچن: تشو به سمتی نام،

ابوالحکم عمرو بن هشام اوړي.

۱۰۹- کؤدؤن: ابوجہل عربستان کناسته دېري (قبیلہ) به اوړي.

تچن: قريش بنو مخزؤم دېري به اوړي.

۱۱۰- کؤدؤن: موشين کنی، نبي کریم (ص) کناشتي موشي وشمہ
بڑو کو بڑو کو (مزاحمت) کوڑن سته اوآ؟

تچن: ام جميل نام اودي موشي وشمہ بڑو کو بڑو کو (مزاحمت) کوڑن
سته او.

۱۱۱- کؤدؤن: کناسته متره (کورنی) مسلمان بؤت بنه، مشرکين
وشمہ ويم پيم ناش (تکليف) کوڑنسته اوت؟

تچن: ياسر(رض) به امه وڙڻ (كورنى) مسلمان بڻوت ٻڻه، مشرڪڀنه
اوڀڻن وڀم ڀيم ناش ڪوڙڻسته اوت.

۱۱۲- ڪوڏون: رسول الله (ص) ياسر به امه وڙڻ به وڀم ڀيم ناش
ڪوڙڻستو ٻڻه، ڪس تچڀري.؟

تچن: سى حضرت تچى ؛ ياسر به ماتربڻ! وي جيڪ (صبر) ايچڀڻ.
ويمه ٻڻه جنت وعده بڻسته او.

۱۱۳- ڪوڏون: سى ماتر (فاميل، ڪورنى) به شهيد ڪوڙڻشتي موڻي
ڪس نام اوڀري.؟

تچن: تشوبه نام، سُميه (رض) اوڀري.

۱۱۴- ڪوڏون: اوڙتان ڪڻي شهيد بڻسته منڀن به نام ڪس اوڀري.
؟

تچن: تشو به نام ياسر(رض) اوڀري.

۱۱۵- ڪوڏون: ياسر به امه وڙڻ ڪنى ڪي جن صحابي جڀڻته دريا
؟.

تچن: سی صحابی به نام، عمار بن یاسر(رض) اوری.

۱۱۶- کؤدؤن: فُجار بَنوچ بَنه، کَبن فُجار بَنوچ تچاست.؟

تچن: سی بَنوچ حرمت ماس که بؤسته اوری؛ سبات که، فُجار بَنوچ تچاست.

۱۱۷- کؤدؤن: نبی کریم(ص) سی بَنوچ که اوری.؟

تچن: اییا. سی بَنوچ که کؤنشتو تتوس امیرحمزه میلی اوری.

۱۱۸- کؤدؤن: حلف الفضول معاهدو بَنه کؤن دعوت پرتوری.؟

تچن: بنو هاشم دعوت پرتوری.

۱۱۹- کؤدؤن: سپروک که نؤشت معاهده ایچله کی اوری.؟

تچن: زبیر بن عبدالمطلب اوری.

۱۲۰- کؤدؤن: کس ایچیک که مبله جؤکیا.؟ (مبله جؤکؤن: په

یوه فیصله باندی اتفاق کول)

تېچن: اکتیو (مظلوم) دوشته پرېک (کومک کول) ، تشو به وېښې ټوک
(شى، غېز) کات چوۋلان (ظالمان) که وېښاو پرېکره، که ميله جوکې .
[کات چوۋله - ظالم. اصلاً بايد کات چوۋوله نوشته شود. چون نوشتن يک حرف سه بار، مجاز
نیست؛ لذا کات چوۋله نوشته می شود.]

۱۲۱- کؤدؤن: مکه مکرمو به نؤشتره نام کس اوړي.؟

تېچن: مکه مکرمو به نؤشتره نام بکه اوړي. قران کریم که دی
سکه نام میلی آسته او.

۱۲۲- کؤدؤن: قران کریم به کناسته آیت که، مکو به نام آسته
او.آ.؟

تېچن: ان اول بیت وضع للناس للذى ببكة مبارکا وهدى للعالمین،
آیت که آسته او . (سورة ال عمران : ۹۶)

۱۲۳- کؤدؤن: مکه مکرمو که سپروک کنی نؤشت کناسته اما
اويناشي شته او.آ.؟

تېچن: سپروک که نؤشت بیت الله شريف اويناشي شته او.

۱۲۴- بیت الله شريف کؤن اويناشي شته او.آ.؟

تچن: ابراهيم (ع)-ى تشو به پؤترس اسماعيل (ع) اويناشي شته او.

۱۲۵- مکه مکرمو که، سپروک کنی نؤشت، کناسته مته آسته

وژت. ؟

تچن: مکه مکرمو بنه سپروک کنی نؤشت، بنی جرم مته آسته
وژ.

۱۲۶- مکه مکرمو که اوشتيک نيشيک به-ى ارووار به پد(بنیاد)

کؤن تېي شته وا.؟

تچن: قصی بن کلاب تېي شته او.

۱۲۷- کؤدؤن: قران کریم که، مکه مکرمه کناسته بوسته نام

ميلي آسته وژا.؟

تچن: قران کریم که مکه مکرمو به نام، بکه، أم القری، واد

غیردی زرع، البلدالامين، بیت العتيق، مسجدالحرام، نام ميلي

آسته وژ.

۱۲۸- کؤدۆن: قصی بن کلاب، مذهبی کویدؤم کنات که

میتیت.؟

تچن: ۱- سقابه. یعنی حاجیان به اوڭو آو به کویدؤم بنو هاشم پرتوت.

۲- عماره. کعبه اما به سسا (نظم)، بنو هاشم پرتوت.

۳- رفاده. حاجیان بنه مالی دوشت پانشؤن (کمک کول) گی بنو نوفل پرتوت.

۴- سدانه. کعبه اما به اچپن ایچؤن عبدالدار پرتو.

۵- ایسار. قسمت به سؤم (معلوم) ایچؤن به کتژ گی بنو جمح پرتوت.

۶- محجر لثري (اموال). ترسان (بُتان) بنه نذر پرته سته مال گی متینی (سهم، ونیده) که میتؤن کوژن.

۱۲۹- کؤدۆن: مکه مکرمو به بلدالامین نام، کناسته آیت که آسته اوآ.؟

تچن: سورة التين كه آسته او.

۱۳۰- كؤدؤن: دي بؤم (دنيا) كه نؤشتره نمچ اما (جومات، مسجد)
كناسته اوآ؟

تچن: دي بؤم كه نؤشتره نمچ اما مسجدالحرام او.

ترېؤم مته

نبي كريم (ص) به غزوات:

۱۳۱- كؤدؤن: غزوه كناسته بنوچ بنه تچاست؟

تچن: غزوه سى بنوچ بنه تچاست ته، تشو كه نبي كريم (ص)
اوپري.

۱۳۲- كؤدؤن: سريه كناسته بنوچ بنه تچاست؟

تچن: سريه سى بنوچ بنه تچاست ته، تشو بنه نبي كريم (ص) بذات
گوسته نه او.

۱۳۳- کؤدۆن: مشهور غزوه کناسته اوت.؟

تچن: مشهور غزوه، غزوه بدر، غزوه احد، غزوه خندق، غزوه
خيبر، غزوه فتح مکه، غزوه حنين، غزوه تبوک، اوت.

۱۳۴- کؤدۆن: غزوه بدر کناسته ويل وړي.؟

تچن: هجرت دؤؤم ويل که بق سته وژ.

۱۳۵- کؤدۆن: غزوه احد کناسته ويل اوړي.؟

تچن: هجرت تربؤم ويل که بق سته او.

۱۳۶- کؤدۆن: غزوه خندق يا غزوه احزاب، کناسته ويل که بق
سته اوآ.؟

تچن: هجرت پؤچؤم ويل که بق سته او.

۱۳۷- کؤدۆن: غزوه خيبر کناسته وېل که بق سته اوړي.؟

تچن: غزوه خيبر هجرت سوتؤم وېل که بق سته او.

۱۳۸- کؤدۆن: غزوه ذات الرقاع کناسته وېل که بق سته وژآ.؟

تچن: هجرت اوښتوم وېل که بډسته وژ.

۱۳۹- کډون: مکه مکرمه مسلمانان کناسته وېل داميا.؟

تچن: مکه مکرمه مسلمانان هجرت اوښتوم وېل داميا.

۱۴۰- کډون: غزوه تبوک کناسته وېل بډي.؟

تچن: هجرت نوم وېل، رجب ماس که بډ.

۱۴۱- کډون: غزوه تبوک به اورنگه کس نام اوت.؟

تچن: غزوة العسرة، غزوه فاضحة، نامې دي تچاست.

۱۴۲- کډون: غزوه تبوک که مسلمانان به کڅکي (البکر) کيتي

اوريت.؟

تچن: تبوک غزوه که مسلمانان به کڅکي ويشي- اپن دوش ازار

[تری دوش ازار] (۳۰۰۰۰) اوريت.

۱۴۳- کډون: نبي کریم (ص) مدينه ښار که بېر اوڼ ميلي تشو

به نيوان (نماينده، نايب) کي نيشپري.؟

تچن: محمد بن مسلمہ (رض) نبی کریم (ص) تشو به نیوان نیشی .

۱۴۴- کؤدؤن: غزوه تبوک که، کیتی جن منافق جبئت دریت.؟

تچن: چتا ویشی [اوبنت دوش] (۸۰) جن منافق جبئت دریت.
[اوبنت دوش، کلبنه الا به نوگپن وپن گزئت وژ. این نوگپن وپن گزئت به کتاب، نؤشت کلبنؤم
که متی شته وژت. تازه]

۱۴۵- کؤدؤن: نبی کریم (ص) تبوک میدانوژ کیتی واس

تینوری.؟

تچن: نبی کریم (ص) سپوژ، ویشی [دؤ دوش] (۲۰) واس تینو.

۱۴۶- کؤدؤن: سبتوپن مدینوژ به تبوک ابشت، کیتی واس پؤئت

اوری.؟

تچن: سبتوپن ویشی- این دوش [تری دوش] (۳۰) واس پؤئت
اوری.

۱۴۷- کؤدؤن: نبی کریم (ص) کیتی پار حج کوژئسته اوآ.؟

تچن: سی حضرتہ اپک پار حج کوژئسته او.

۱۴۸- کؤدۆن: نبي کریم (ص) کيتي پار عمره کوژنسته وژآ؟

تچن: : نبي کریم (ص) چتا (۴) پار عمره کوژنسته وژ.

۱۴۹- کؤدۆن: نبي کریم (ص) کوين وفات بوآ؟

تچن: سى مبارک، هجرت ياشوم ويل، ربیع الاول ماس به باشوم
(۱۲) واس پؤک (روح) اوي گورا.

۱۵۰- کؤدۆن: غزوه بدر بنه کنبه غزوه بدر تچاست؟

تچن: بدر مدینه منورو که چتاویشي ميل سؤدؤ اپک تاو به نام
او. سېوؤ غزوه بدر بوسته او. سبات که غزوه بدر تچاست.

۱۵۱- کؤدۆن: بدر به دؤوم نام کس اوآ؟

تچن: بدر به دؤوم نام، بدر عظمی او.

۱۵۲- کؤدۆن: غزوه بدر قران کریم که، کس نام ميلي آسته اوآ؟

تچن: غزوه بدر قران کریم که يوم الفرقان به نام ميلي آسته او.

۱۵۳- کۆدۆن: قران کریم که غزوه بدر ښه کښه یوم الفرقان تچي شته اوآ؟

تچن: غزوه بدر که لاد(عدل،حق) به- ی ادار (باطل،ناحق) به فرق بقو سته او. سېات که یوم الفرقان تچي شته او.

۱۵۴- کۆدۆن: غزوه بدر کناسته وېل که بقو سته وژآ؟

تچن: هجرت به دؤوم وېل که بقو سته وژ.

۱۵۵- کۆدۆن: غزوه بدر که کيتي صحابه اورپت؟

تچن: سی غزوه که، پېچش ویشي- اېن تروئش [تری پوچ ویشي- اېن تروئش] (۳۱۳) جن، صحابه اورپت.

۱۵۶- کۆدۆن: شام به اباسته تجارتی قافلو که کيتي اوک (اوبس) اورپت؟

تچن: سی قافلو که، پوچ، پوچ ویشي (۵۰۰) کی گی، اېک اپیلوک ښو، پوچ ویشي (۵۹۹) اوک اورپت.

۱۵۷- کۆدۆن: بدر به وادي بحر کنی کيتي سؤدؤ اوآ؟

تچن: بدر به وادی بحر کنی، باش (۱۲) کی ترؤنش (۱۳) میل
سؤدؤ او.

۱۵۸- کؤدؤن: قریش به شامی اباسته تجارتی قافلوکه کیتی مؤل
(قیمت - ارزش) به ایدی (اسباب، سامان) وری.؟

تچن: پوچ لک درهم به ایدی وری.

۱۵۹- کؤدؤن: شامی اخله قافلو، کیتی جن اویاسئت.؟

تچن: سی قافلو ویشی- این دوش [تری دوش] (۳۰) کی دؤویشی
[چتا دوش] (۴۰) جن، اپک اؤرنکه روایت گی، ترې ویشی این دوش
[سوت دوش] (۷۰) جن منبن اویاسئت.

۱۶۰- کؤدؤن: غزوه بدر که کیتی جن انصار صحابه اوپیت.؟

تچن: سی غزوه که تری ویشی [نبو دوش] (۶۰) انصار صحابه،
اوپیت.

۱۶۱- کؤدؤن: غزوه بدر که کیتی جن مهاجر صحابه اوپیت.؟

تیچن: سی غزوه که باش ویشی - این پوچ [دژ پوچ ویشی - این چتا
دوشی پوچ] (۲۴۵) جن مهاجر صحابه اوریت .

۱۶۲ - کؤدؤن: بدر غزوه که مسلمانان به کیتی اؤک (اوبس)
اوریت.؟

تیچن: مسلمانان به تری ویشی - این دوش [سوت دوش] (۷۰) اؤک
اوریت .

۱۶۳ - کؤدؤن: غزوه بدر که مسلمانان که کیتی تریولی اوری.؟
تیچن: بدر غزوه که مسلمانان که، اوبسپ (۸) پول تریولی اوری .

۱۶۴ - کؤدؤن: غزوه بدر که، مسلمانان کیتی جن بنه ای بنا اؤک
(اوبس)، پرتہ سته اوریت.؟

تیچن: سې بنوچ که تری جن بنه ای بنا اؤک پرتہ سته اوریت .

۱۶۵ - کؤدؤن: غزوه بدر به سفر که، کناسته صحابی نبی کریم
(ص) میلی اؤک که نیشون بنه بنیٹی اوریت.؟

تچن: سی حضرت میلی، علی (رض) - ی ابولبابہ (رض) بننتی
اوریت.

۱۶۶- کؤدؤن: غزوه بدر کہ مسلمانان به کیتی گؤره اوریت.؟

تچن: بدر به بنوچ کہ، مسلمانان به، دؤ بنا گؤره اوریت.

۱۶۷- کؤدؤن: تی دؤ بنا گؤره گی کؤن کہ اوریت.؟

تچن: ای بنا مقداد (رض) کہ، ای بنا گی زیر بن عوام (رض) کہ
اوریت.

۱۶۸- کؤدؤن: انصار صحابه نؤشتپرین کناسته غزا کہ، مهاجر
صحابان میلی پیمیلی شته اوت.؟

تچن: تی نؤشتپرین بدر به غزوه کہ مهاجر صحابان میلی
پیمیلیت.

۱۶۹- کؤدؤن: غزوه بدر کہ اوی نېسله (تنکی غوان) دبله دي
اوریت.؟

تچن: اييا! عمير بن ابي سعد (رض) نام اوده، اوى نپسله دبله
اوري.

۱۷۰- كؤدؤن: مدينه منوره - اپن كٽكي بدر بنوچ بنه گپاست
ميلي، اوى نپسله دبله دي اويريت. تى گي نه لاسٽ. تى كي
اويريت.؟

تچن: تى عبدالله بن عمر، رافع بن خديج، براء بن عازب، زيد بن
ثابت، سيد بن حضير (رض) اويريت.

۱۷۱- كؤدؤن: غزوه بدر كه مسلمانان به دؤتوك (بيرق) اويريت
، تپنس به نام كس اوري.؟

تچن: اپك توك به نام لوا ، سبك توك به نام گي رايه ، اوري.

۱۷۲- كؤدؤن: نبي كريم (ص) مهاجرين به توك (بيرق) كي جن
پرتوري.؟

تچن: على (رض) پرتوري.

۱۷۳- كؤدؤن: غزوه بدر كناسته ماس كه بتوري.؟

تڇن: غزوه بدر رمضان المبارڪ ماس ڪه بق سته وڙ.

۱۷۴- ڪوڏون: غزوه بدر ڪه رسول الله (ص) ڪي جن امام مقرر ڪوڙڻري؟

تڇن: غزوه بدر ڪه عبدالله بن ام مڪتوم امام مقرر ڪوڙڻسته اوڀري.

۱۷۵- ڪوڏون: سي ڪناسته صحابي اوڀري ته، تشو غزوه بدر ڪه اشتراڪ ڪوڙڻسته نه اوڀري، وپلومال (مال غنيمت) به ڪي مته ڀرتو.

تڇن: سي صحابي عثمان بن عفان (رض) اوڀري.

۱۷۶- ڪوڏون: عثمان (رض) بدر ڀوڄ ڀنه ڪڀن نه ڳوڙي؟

تڇن: تشو به ايشترپس بي بي رقيه (رض) ڀمپيچي اوڀري ڀنه، ڀوڄ ڀنه نه ڳو.

۱۷۷- ڪوڏون: نبي ڪريم (ص) بي بي رقيه وي ڀا ايڇون (مريضداري) ڀنه دؤ جن صحابي اوڻي شته ڪي اوڀري؟

تچن: اېک عثمان بن عفان (رض) ، سېک گي اسامه بن زيد (رض)
اوړي.

۱۷۸- کؤدؤن: نبي کریم (ص) دؤ جن صحابي طلحه بن

عبيدالله، سعد بن زيد (رض) قريش به قافلو به سؤم (اطلاع، خبر)
اوېن که، کناسته ټاو ښه ښاچيريت.؟

تچن: دؤ تى، ذوالعشيره نام اوده ټاو ښه، ښاچيريت.

۱۷۹- کؤدؤن: نبي کریم (ص) ښوچ به ميدان ښه ډنگؤن کڼې

نؤشت، سؤم اوېن که دؤو جن صحابي ښاچيت. تېئس به نام کس
اوړي.؟

تچن: تى دؤ جن کڼې اېک به نام بسيسه، سېک به نام گي، عدی
(رض) اوړي.

۱۸۰- کؤدؤن: بسيسه - ى عدی (رض) گؤرا مېلو، اکينوؤ نبي

کریم (ص) که مترئت.؟

تچن: تې تېئس به مېلو، وادی زفرانوؤ ته، سېوؤ نبي (ص)

ايڅکوک (لږ وخت، لحظاتی) اؤ ښميري (دمه کړی وه) تچېت .

۱۸۱- کۆدۆن: نبي کریم (ص) اکینوۋى ابولبابه مدينو به حاکم نام
تى (مقرر)، بىناچيا.؟

تېچن: دوحاء نام اوده تاو که نبي کریم (ص) ابو لبابه مدينو به حاکم
نام تى، بىناچي .

۱۸۲- کۆدۆن: سى توک (بيرق) ته مصعب بن عمير پرتوري،
تشو به بۆۋ (رنگ) کناسته اوپي.؟

تېچن: سى توک به بۆۋ، كشره سته اوپي.

۱۸۳- کۆدۆن: مكو به كتيڭ (لنكر) بدر ډنگوشت، كيتي واس
أپونتوۋ ناشيا.؟

تېچن: مكو به كتيڭ به، بدر ډنگوشت، دوش (۱۰) واس،
أپونتوۋ واس بۆ.

۱۸۴- کۆدۆن: على (رض) به- ى انصار صحابو به توک به بۆۋ
(رنگ) کناسته اوپي.؟

تېچن: سى توک به بۆۋ كاچه سته اوپي.

۱۸۵- ڪڏون: ابو سفيان بدر اڻٻس ڍنگي ٻڻه، ڪناسته مسلمان
منڀه ڇو (اطلاع خبر سري) ڀرتوآ؟

تڃن: ابوسفيان، مسلمانان به سؤم (اطلاع)، مجدي بن عمرو ڀرتو.

۱۸۶- ڪڏون: نبي ڪريم (ص) ميسرو به امير ڪي مقرر ڪوڙڙي؟
تڃن: مقدار بن عمره (رض) مقرر ڪوڙڙي.

۱۸۷- ڪڏون: ميمنو به امير ڪي مقرر ڪوڙڙي؟

تڃن: ميمنو به امير، زبير بن عوام مقرر ڪوڙڙي.

۱۸۸- ڪڏون: سي ڪناسته صحابي اوري ته، تشو به ترويلي بدر
ٻڻوچ ڪه ٻڻان گو ٻڻه، نبي (ص) اڻڪ ڪري ڀرتو، سي ڪري
تشو ٻڻه ترويلي ٻو؟

تڃن: سي صحابي به نام، عڪاشه بن محسن اوري.

۱۸۹- ڪڏون: عڪاشه بن محسن به ترويلي، ڪس نام اوري؟

تڃن: تشو به ترويلي به نام عون اوري.

۱۹۰- کؤدۆن: قريش به کتکي مکه اوۋى گياسٹ ميلی، کيتي اوريت.؟

تچن: پچېش پوچ ويشي [اېک ازاري پوچ، پوچ ويشي] (۱۵۰۰) که ايلوک اوريت.

۱۹۱- کؤدۆن: قريش به کتکي بدر بنه گي، کيتي ډنگيت.؟

تچن: بدر بنه، نو پوچ ويشي- اېن دؤويشي- اېن دوش [نو پوچ ويشي- اېن پوچ دوش] (۹۵۰) جن ډنگيت.

۱۹۲- کؤدۆن: بدر ډنگوشت قريش به کتکي کنې ايلوک بۆت.؟

تچن: بنو زهره- ي بنو عدى، کيتي اؤرنکه، ابو سفیان به قافله بوين مکه ډنگي تچېت بنه، تى ارؤړي گوت.

۱۹۳- کؤدۆن: قريش کتکين به، کيتي بنا گؤره اوريت.؟

تچن: قريش کتکين که، پوچ ويشي [دوش دوش] (۱۰۰) گؤره اوريت.

۱۹۴- کؤدؤن: قريش کتکين به کيتي توک اوږي.؟

تچن: تېئس به تری توک اوږي.

۱۹۵- کؤدؤن: قريش کتکين به کيتي اوک (اوبن، شتر) اوږيت.؟

تچن: تېئس که سوت پوچ ويشي (۷۰۰) اوک اوږيت.

۱۹۶- کؤدؤن: قريش به توک کومه آدوشت اوږي.؟

تچن: قريش به توک، ابو عزيز بن عمير، سېک گي نصر بن حارث به آدوشت اوږي.

۱۹۷- کؤدؤن: غزوه بدر که، کيتي جنه لؤولي (زړه) أجيت کوژسته اوږي.؟

تچن: سپروکه لؤولي أجيت کوژسته اوږي.

۱۹۸- کؤدؤن: بدر بنوچ به ميدان که، نبي کریم (ص) قرار گاه به نام کس اوږي.؟

تچن: سى ښوچ كه، نبي كريم (ص) به قرار گاه به نام، عريش اوږي.

۱۹۹- كؤدؤن: عريش قرارگاه كوڅ سرزېشته اوږي.؟

تچن: عريش قرارگاه، سعد بن معاذ (رض) سرزېشته اوږي.

۲۰۰- كؤدؤن: غزوه بدر كه، نبي كريم (ص) به امنيت دمؤڅ ښه كي اوښته سته اوږي.؟

تچن: نبي كريم (ص) به امنيت دمؤڅ ښه ابوبكر صديق (رض) اوښته سته اوږي.

۲۰۱- كؤدؤن: غزوه بدر كه، مسلمانان به كات (زور، قوت) وژئؤڅ ښه، ئوشتپېږن كي بېرگوا.؟

تچن: مسلمانان به ښوچ بوڅ ښه، ئوشتپېږن مهجع بن صالح (رض) بېرگو.

۲۰۲- كؤدؤن: مهجع بن صالح كي اوږي.؟

تچن: سى عمر (رض) ازاد كوژئسته لوژئ اوږي.

۲۰۳- کؤدۆن: مهجع بن صالح ميلي بنوچ بنه قريش به، كي جن
بپر آهي.؟

تچن: تشو ميلي بنوچ بنه، قريش به عامر بن حزمي، بپرآ.

۲۰۴- کؤدۆن: غزوه بدر كه، نؤشتپر بن كي شهيد بؤآ.؟

تچن: بدر بنوچ كه، نؤشتپر بن مهجع بن صالح (رض)، شهيد بؤ.

۲۰۵- کؤدۆن: قريش به عتبه، شيبه، وليد نام اودان ميلي بنوچ
بنه، نبي كريم (ص)، كناسته صحابي بپر بنبت.؟

تچن: تری تي قريش ميلي بنوچ بنه، سی حضرت (ص) حمزه،
علی، عبیده (رض) صحابي بپر بنبت.

۲۰۶- کؤدۆن: حمزه (رض) كي جن ميلي انتله بؤآ.؟

تچن: سی عتبه بن ربيعه ميلي انتله بؤ.

۲۰۷- کؤدۆن: علی (رض) گي كي جن ميلي بنوچ بؤآ.؟

تچن: سی وليد بن عتبه ميلي بنوچ بؤ.

۲۰۸- کؤدۆن: عبیده بن حارث گي کؤن میلی انتله بؤآ؟

تچن: عبیده بن حارث، شبیه میلی انتله بق.

۲۰۹- کؤدۆن: ابو جهل کؤن بؤآ؟

تچن: سى معاذ- ى معوذ (رض) بؤي.

۲۱۰- کؤدۆن: ابو جهل به اصلي نام کس اوړي؟

تچن: تشو به اصلي نام، عمرو بن هشام اوړي.

۲۱۱- کؤدۆن: ابو جهل اکني پو وینوآ؟

تچن: معاذ (رض)، ابو جهل به کؤر به پوښي وېښی.

۲۱۲- کؤدۆن: ابو جهل پتم پار گي کؤن وینوآ؟

تچن: پتم پار گي، معوذ (رض) وینو.

۲۱۳- کؤدۆن: ابو جهل بؤي که، نبی کریم (ص) کؤن سؤم پرتوآ؟

تچن: ابو جهل ڀڻي ڪه، نبي ڪريم (ص) معاذ- ي معوذ (رض) سؤم
پرتو.

۲۱۴- ڪوڊون: معاذ به - ي معوذ (رض) به مبله ڪرتي، نبي ڪريم
(ص) ڪس مبله ڇنيا؟

تچن: نبي ڪريم (ص) اوڻ به ترويلي اڀجه ڪوڙت بنه، لي لپيترو
(ڪڪر) ٻوسنه اوتيت.

۲۱۵- ڪوڊون: سبتوڻ نبي ڪريم (ص) ڪس تچپا؟

تچن: نبي ڪريم (ص) تچي، ابو جهل ويجه اوڻ ڀڻي.

۲۱۶- ڪوڊون: ابو جهل به ايدي، مال ڪي پروڻ ڪوڙئا؟

تچن: ابو جهل به ايدي، معاذ (رض) پرتو.

۲۱۷- ڪوڊون: معوذ ڪنن نه پرتوآ؟

تچن: ابو جهل ڀڻوڻ بنه نؤشتيربن معاذ ترويلي پا تپري.

۲۱۸- ڪوڊون: معاذ - ي معوذ به براسه ڪس نام اوري؟

تچن: تشو به نام عوف اوږي .

۲۱۹- کؤدؤن: معاذ - ی معوذ ، انصار کناسته دېري (قبيله) به

اوږيت.؟

تچن: تي انصار بنو نجار دېري به اوږيت .

۲۲۰- کؤدؤن: دؤ تي کناسته صحابي اوت ته، تي تتوس به نامې

نى ، اېس به نامى زړان گېاست.؟

تچن: تي دؤ صحابي معاذ- ی معوذ، اوږيت .

۲۲۱- کؤدؤن: معاذ- ی معوذ به اېسه، کس نام اوږي.؟

تچن: تېنس به اېسه، عفراء نام اوږي .

۲۲۲- کؤدؤن: ابوجهل به ایدی (اسباب، شيان) معاذ پرتو، ترويلي

گي کي پرتوآ.؟

تچن: ابو جهل به ترويلي عبدالله بن مسعود پرتو .

۲۲۳- کؤدؤن: ابوجهل به بېي کؤن وېنېآ.؟

تچن: ابو جهل به نبی، عبدالله بن مسعود (رض) وېښی .

۲۲۴- کؤدؤن: نبی کریم (ص) کؤن ښه تچې شته اوړي ته، سکه
اي گېري به فرعون او.؟

تچن: اي مېلو نبی کریم (ص) ابوجهل ښه، تچېشته اوړي .

۲۲۵- کؤدؤن: معاذ که ابو جهل به کړن (انتقام) اوپچون ښه،
کؤن اوډېوډ (کوشش، هڅه) کوژنري .؟

تچن: سی اوډېوډ ایچله (هڅه کونکی) منښ، ابوجهل به پوټر عکرمه
نام اوده اوړي .

۲۲۶- کؤدؤن: معاذ کؤین موژآ.؟

تچن: سی، عثمان (رض) به گېري که موژ .

۲۲۷- کؤدؤن: معوذ کیکله شهید بوآ.؟

تچن: سی، بدر غزوه که شهید بو .

۲۲۸- کؤدؤن: بدر ښوچ که، قریش به کيتي منښ ږنآن گوت.؟

تچن: قريش به تری ويښي- اپن دوش [سوت دوش] (۷۰) جن ږنډ گوت.

۲۲۹- کؤدؤن: ابو جهل به کناسته برا، بدر غزوه که ږنډ گؤا؟

تچن: تشو به نام عاص بن هشام اوړي.

۲۳۰- کؤدؤن: بدر به فتح که پتم، نبي کریم (ص) کيتي واس سپوږ تینوآ؟

تچن: نبي کریم (ص) سپوږ تری واس تینو.

۲۳۱- کؤدؤن: قريش به ږنډ گوسته کؤن سَمېت؟

تچن: تی مسلمانان سَمېت.

۲۳۲- کؤدؤن: قريش به ږنډ گوسته، مسلمانان کښ سَمېت؟

تچن: قريش تېښ به ږنډ گوستان او تی گوت . سپات که مسلمانان سَمېت.

۲۳۳- کؤدۆن: کناسته کؤيې (ځاه) که ته قریش به ژنان گوسته او

ناشیت، سی کؤيې به نام کس اوړي.؟

تچن: سی کؤيې به نام، قلیب بدر اوړي.

۲۳۴- کؤدۆن: بدر بنوچ که کيتي جن مسلمان شهید بۆت.؟

تچن: سی بنوچ که چدېنش (۱۴) جن مسلمان شهید بۆت.

۲۳۵- کؤدۆن: بدر بنوچ که نؤشتېرېن شهید بۆ مهاجر به نام،

کس اوړي.؟

تچن: تشو به نام مهجع بن صالح اوړي.

۲۳۶- کؤدۆن: کناسته شهید، سیدالشهدا لقب پرتوړي.؟

تچن: سی شهید، مهجع بن صالح اوړي.

۲۳۷- کؤدۆن: بدر بنوچ که نؤشتېرېن شهید بۆسته

انصار صحابي به نام کس اوړي.؟

تچن: سی انصار صحابي به نام، حارثه بن سراقه نجاری اوړي.

۲۳۸- کؤدؤن: نبي کریم (ع) وېلو مال (مال غنیمت) به اُنبېوژ کي جن اؤتيوي شته وړي.؟

تچن: وېلو مال به اُنبېوژ، عبدالله بن کعب انصاری اؤتيوي شته اوري.

۲۳۹- کؤدؤن: تی کيتي جن صحابي اوریت ته، بدر ښوچ که نه اوریت، وېلومال (مال غنیمت) گي پرتوت.؟

تچن: تی اوبنت (۸) جن صحابي اوریت.

۲۴۰- کؤدؤن: تی کيتي جن مهاجر اوریت ته، بدر ښوچ که نه اوریت، وېلو مال گي پرتوت.؟

تچن: تی تری (۳) جن اوریت.

۲۴۱- کؤدؤن: انصار که کيتي جن اوریت ته، بدر ښوچ که نه اوریت، وېلو مال گي پرتوت.؟

تچن: تی پوچ (۵) جن اوریت.

۲۴۲- کؤدۆن: تی مهاجر نام کس اوړي ته، تی بدر ښوچ که نه اوریت، وېلو مال گي پرتوت.؟

تچن: تېنس به نام: عثمان بن عفان، طلحه، سعد بن زید (رض) او.

۲۴۳- کؤدۆن: تی انصار به نام کس اوړی ته، تی بدر ښوچ که نه اوریت، وېلو مال گي پرتوت.؟

تچن: تیئسه ابولبابه، حارث بن صمه، خوات بن جبير، حارث بن حاطب، عاصم بن عدی نام اوړي.

۲۴۴- کؤدۆن: طلحه- ی سعید بن زید ښوچ ښه کښ نه گوري.؟

تچن: تی دؤ جن، قریش به تجارتی قافلو به سوّم (معلومات، اطلاع) اوېن که ښاچيسته اوریت.

۲۴۵- کؤدۆن: ابولبابه بشير بن منذر بدر ښوچ ښه کښ نه گوري.؟

ٲچن: سى نبي ڪريم (ص) مدينه منوره- اوڻ تشو به نيوان
(نايب، نماينده) اوڻ ٻڙي.

٢٢٦- ڪوڏون: خوات بن جبير، حارث بن صمه (رض) بدر ٻنوچ
ٻنه ڪٻن نه ڳوڙيت.؟

ٲچن: دؤ ٽي نيميجه اوڙيت، سٻات ڪه ٻنوچ ٻنه نه ڳوڙ.

٢٢٧- ڪوڏون: نبي ڪريم (ص) تشو به جيت ٻنه، ڪناسته ڪافر به
ٿرويلي اڪي ٿيا.؟

ٲچن: سى حضرت، تشو به جيت ٻنه، منبه بن حجاج به ٿرويلي
دامي.

٢٢٨- ڪوڏون: منبه بن حجاج به ٿرويلي به نام ڪس اوڙي.؟

ٲچن: سى ٿرويلي به نام ذوالفقار اوڙي.

تمت بالخير

ربنا تقبل منا انك انت السميع العليم